



BUURT ACTIE RELAIS

ACTIVITEITENVERSLAG

2023



Een project van de vzw Federatie van de
Bicommunautaire Maatschappelijke Diensten



INHOUDSTAFEL

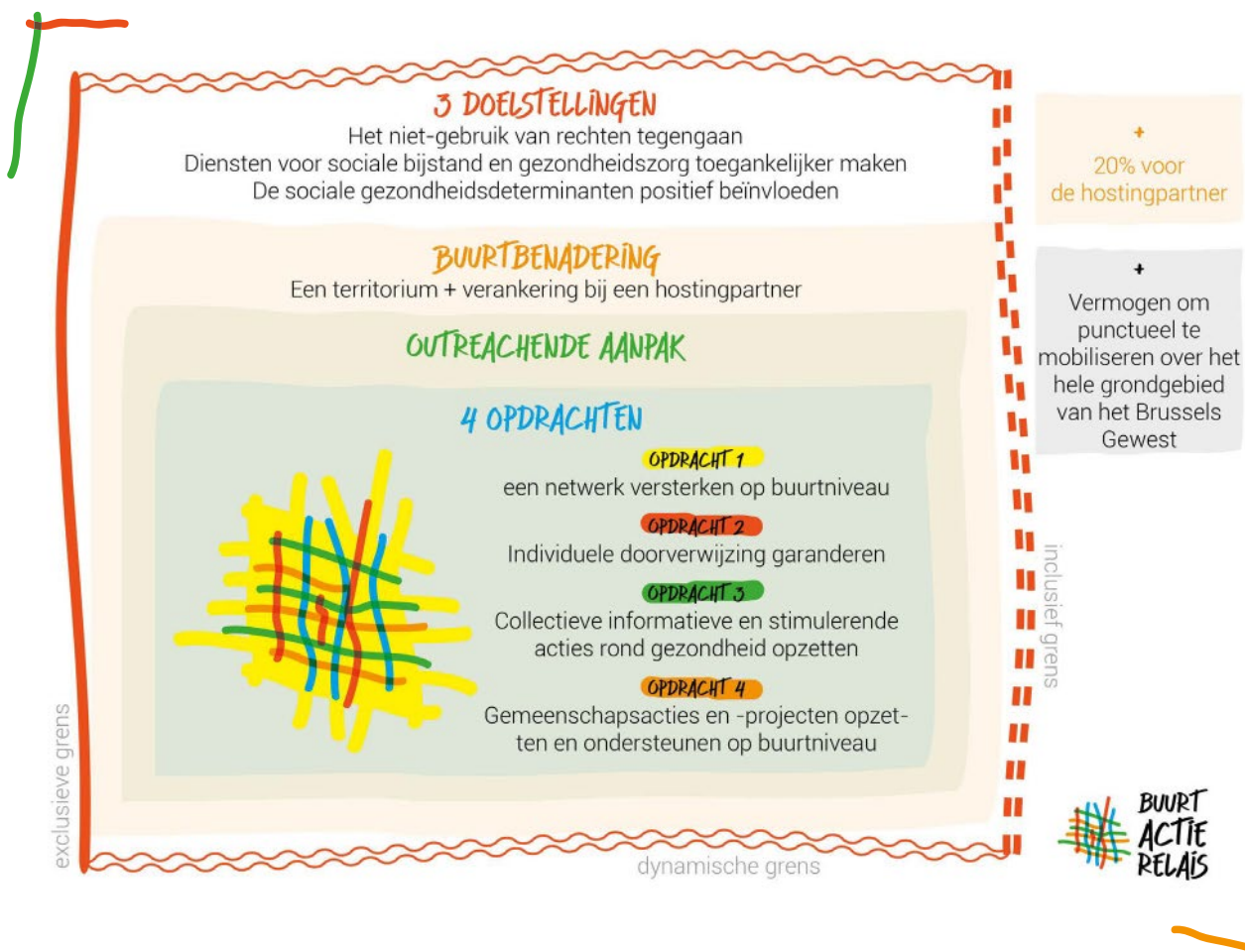
Context en algemene doelstellingen	3
Buurtactierelais	3
Verloop van het project in 2023	6
Herstructurering van het team en territoriale keuzes	6
De hostingpartners	7
Afstemming van het BAR/BRI-Co-project op de Brusselse initiatieven	10
Crisissen: een kans voor het sociale gezondheidsbeleid?	11
Toegang tot rechten, één loket en verenigingsdorp	12
De BRI-Co-wijkateliers	12
Ingezette middelen per opdracht	14
Verdichting van het netwerk	14
Individuele doorverwijzing	16
Collectieve activiteiten (sensibilisering en informatie) en ondersteuning van de gemeenschapsgerichte aanpak	20
De BRI-Co's	22
Participatief actieonderzoek	38
Coördinatie en teamdynamiek	40
De BAR-voormiddagen	40
Een gemeenschappelijke competentiebasis voor het team opbouwen	41
Hulpmiddelen en logboek	42
Ondersteuning van gemeenschapswerk en gezondheidsgeletterdheid	43
Samenwerking BAR - BRI-Co	44
Intervisie van de BRI-Co's	44
Vooruitzichten voor 2024	46

CONTEXT EN ALGEMENE DOELSTELLINGEN

BUURTACTIERELAIS

Het project rond de Buurtactierelais (BAR) werd in 2021 opgestart in volle coronacrisis. Tot mei 2022 maakte het project deel uit van de ALCOV-strategie ('Agir Localement Contre le Virus') en had het als doel een lokale tussenschakel met de sociale en gezondheidssector te bieden om kwetsbare mensen te ondersteunen en te sensibiliseren in het kader van de strijd tegen het coronavirus.

Vanaf het begin kaderde het BAR-project in een bredere doelstelling om de toegang tot sociale en gezondheidsdiensten te verbeteren, de strijd aan te binden tegen het niet-gebruik van rechten en de sociale gezondheidsdeterminanten positief te beïnvloeden.



Er wordt daarbij een gemeenschapsgerichte benadering van sociaal werk gehanteerd, waarbij de focus naar een specifiek grondgebied gaat. De Buurtactierelais zetten zich samen met de actoren in de wijken in voor alle buurtbewoners. Op middellange termijn is het doel om de veerkracht te vergroten tijdens sociale, ecologische en economische crisissen op het niveau van een beperkt

grondgebied. We trachten de toegang tot basisbehoeften te verbeteren voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen: toegang tot rechten, gezondheidszorg, toegankelijke en functionele openbare diensten, huisvesting, kwaliteitsvolle voeding, een kwaliteitsvolle omgeving, een veilige en gezonde leefomgeving, enz.

Om die doelstellingen te bereiken, werden 21 maatschappelijk werkers als 'Buurtactierelais' (BAR) ingezet in Brusselse wijken met onder andere veel sociaal-economische, sociale en gezondheidsproblemen.

DE BRI-CO'S

De FBMD en haar leden werken al jaren aan de verbetering van de methoden op het vlak van gemeenschapswerk voor doelgroepen die het verst van de zorg- en bijstandssystemen verwijderd staan. Met de coronacrisis en de versnelde digitalisering van de publieke en private dienstverlening zijn sociale diensten meer gaan focussen op de individuele ondersteuning van mensen om hen toegang te geven tot rechten en diensten. Daardoor hebben ze hun inspanningen op het vlak van gemeenschaps- en contactwerk in wijken (warme solidariteit) teruggeschroefd. De huidige democratische crisis weegt echter zwaarder door in achtergestelde wijken. Tegen die achtergrond is de fundamentele rol van instrumenten die de 'laagdrempelige' democratie trachten te verbeteren op het niveau van kleine grondgebieden en bevolkingsgroepen die zich uitgesloten voelen essentieel om zich voor te bereiden op nieuwe crisissen¹.

De FBMD vindt het dan ook zaak om deze strijd tegen sociale uitsluiting te stimuleren, te ondersteunen en te begeleiden door via warme solidariteit de mensen aan te spreken die het verst verwijderd zijn van onze verenigingen en openbare instellingen. Vertrouwen opbouwen is een noodzakelijke voorwaarde voor de wederopbouw van de democratie. De BRI-Co's helpen de juiste omstandigheden te creëren om mensen uit zogenaamde 'gedegradeerde' wijken te ontvangen, hen een luisterend oor te bieden en rekening te houden met wat ze zeggen. Daarnaast focussen ze op de (her)opbouw van de band tussen de buurtbewoners en de lokale instellingen door een reparatiecommissie op te richten, waarin de verschillende actoren samenwerken om het leven in de buurt te verbeteren.

DE BUURTACTIERELAIS EN DE BRI-CO'S

Dankzij de bestendinging van de projecten in 2023 konden de BAR- en BRI-Co-instrumenten geïntegreerd worden. Ze vormen nu samen een project ter ondersteuning van de sociale interventies op gemeenschapsniveau door de werking van de lokale actoren op buurtniveau via de Buurtactierelais, de maatschappelijke hulpverleners en de ontwikkeling van BRI-Co's op microwijkniveau te versterken. De teams van beide projecten werden samengevoegd om de samenhang te garanderen van de acties die in overleg met de lokale actoren ontwikkeld worden op het niveau van de wijken en grondgebieden waarop het project zich richt.

Herhaling van de algemene doelstellingen:

De algemene doelstellingen van de activiteiten van de Buurtactierelais en de maatschappelijk hulpverleners en van de BRI-Co's is om positief in te werken op de sociale gezondheidsdeterminanten en op de toegang tot grondrechten.

¹ Met de coronacrisis is gebleken dat er een nauw verband bestaat tussen het gevoel van uitsluiting uit onze democratie en niet-vaccinatie.

Het is meer bepaald de bedoeling om:

- de toegang tot gezondheidszorg, sociale diensten en overheidsdiensten te bevorderen;
- het niet-gebruik van rechten tegen te gaan;
- de lokale solidariteit te versterken tussen actoren die in eenzelfde gebied actief zijn.

En dat op basis van de volgende actielijnen:

- Een netwerk verdichten op buurniveau (om de actoren beter te leren kennen en het lokale netwerk te versterken door ervoor te zorgen dat de plaatselijke actoren elkaar ook leren kennen). Deze opdracht is transversaal verbonden met de andere drie opdrachten en is een tool om de opdrachten beter te kunnen uitvoeren.
- Individuele doorverwijzing garanderen.
- Collectieve informatieve en stimulerende acties rond gezondheid in brede zin opzetten.
- Gemeenschapsacties en -projecten opzetten en ondersteunen op buurniveau.
- BRI-Co's organiseren om bij te dragen aan lokale diagnoses, gemeenschapswerk te stimuleren en de solidariteit op buurniveau te versterken.

Het BAR/BRI-Co-team bestaat uit:

- 21 Buurtactierelais;
- coördinatie/ondersteuning van het BAR/BRI-Co-team: coördinator, communicatiemedewerker, IT-medewerker;
- 6 maatschappelijke hulpverleners;
- 2 logistieke medewerkers.



VERLOOP VAN HET PROJECT IN 2023

In het kader van de sociale en gezondheidsdynamiek in de wijken werden in 2023 inspanningen geleverd om de Buurtactierelais en de BRI-Co's als instrumenten te consolideren, en dat op basis van drie pijlers:

PIJLER 1: de **stabilisering** van het team en van de partnerschappen met de hostingpartners om de integratie en samenhang binnen het sociale en gezondheidsnetwerk in de wijken te verbeteren.

PIJLER 2: de doorgedreven **afstemming** van de BAR- en BRI-Co-instrumenten met de verschillende initiatieven die op het niveau van de wijken, de zorgzones en het BHG bestaan. Dit maximaliseert de complementariteit en optimaliseert de acties op verschillende territoriale niveaus en de verschillende middelen, waardoor de buurtbewoners efficiënter ondersteund worden.

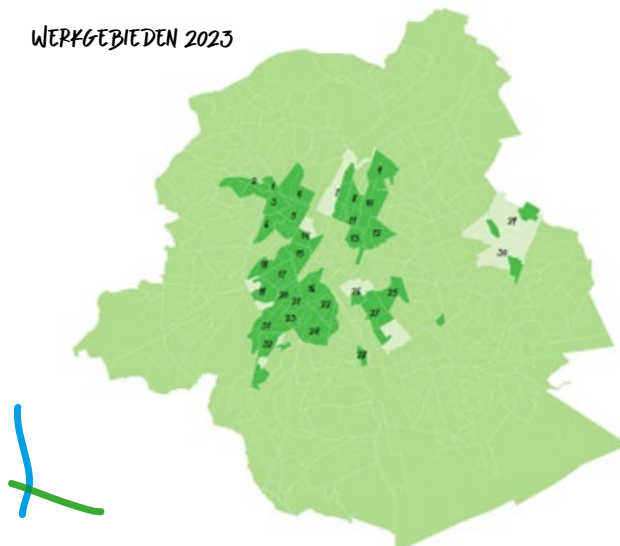
PIJLER 3: de **versterking** van de gemeenschappelijke basis van competenties en werkwijzen binnen het BAR/BRI-Co-team. Deze versterking gebeurt altijd in een streven naar evenwicht tussen een coherente aanpak op het niveau van het BHG en een aanpassing aan de lokale situatie.

HERSTRUCTURERING VAN HET TEAM EN TERRITORIALE KEUZES

Om budgettaire redenen werd het team van 26 naar 21 Buurtactierelais teruggebracht. Deze beslissing heeft aanzienlijke gevolgen gehad. Gemeenschapswerk vereist immers het opbouwen van een vertrouwensrelatie over een lange periode, met het gevaar dat het gevoel van uitsluiting bij bepaalde bevolkingsgroepen in de tussentijd nog groter wordt.

Bij de herstructurering van het project werden de actieterreinen van de Buurtactierelais geselecteerd op basis van kwetsbaarheidsfactoren: dichtbevolkte wijken, slechte huisvesting, beperkte toegang tot kwaliteitsvolle voeding, veel mensen met een risico op co-morbiditeit, financiële problemen, taalbarrières, digitale kloof en weinig kennis van de gezondheidszorgsystemen.

WERKGEBIEDEN 2023



BRUSSELSE WIJKEN

1	SARQUE
2	PARC SOLAIRE
3	PROFESSEUR
4	QUARTIER MARITIME
5	HEERENDEEL HISTORIQUE
6	PARC DE L'ÉTAT
7	QUARTIER MARI
8	QUARTIER D'ARMENT
9	COLOMBE
10	CHASSE DE WOLLE
11	BRUNQUE
12	SANT-JOUE CENTRE
13	WOLLE-SARQUE-ARMENT
14	SARQUE
15	ARMENT
16	PARC
17	COLOMBE-SARQUE
18	COLOMBE-SARQUE
19	COLOMBE-SARQUE
20	PARC DE WOLLE
21	PARC DE WOLLE
22	BRUNQUE-SARQUE
23	BRUNQUE
24	PARC-SARQUE
25	PARC-SARQUE
26	PARC-SARQUE
27	PARC-SARQUE
28	PARC-SARQUE
29	PARC-SARQUE
30	PARC-SARQUE
31	PARC-SARQUE
32	PARC-SARQUE
33	PARC-SARQUE
34	PARC-SARQUE

Doordat ze bij een hostingpartner ondergebracht zijn, beschikken de Buurtactierelais over een degelijk ankerpunt in de betrokken buurt en kunnen ze putten uit de ervaring van actoren die al lange tijd aanwezig zijn in het gebied. Het maakt het voor hen gemakkelijker om zich te integreren in de buurten waar ze ingezet worden.

Door sociale ongelijkheden tegen te gaan, binden we de strijd aan tegen gezondheidsongelijkheden (en vice versa), want sociaal-economisch kwetsbare mensen ondervinden de zwaarste gevolgen op het vlak van gezondheid.

DE HOSTINGPARTNERS

Elke Buurtactierelais wordt ondergebracht bij een hostingpartner (HP), een instelling die actief is op maatschappelijk en/of gezondheidsvlak en die voor de Buurtactierelais het ankerpunt vormt in de betrokken buurt. Volgens onze overeenkomst met de hostingpartners besteden de Buurtactierelais 20% van hun werktijd aan de hostingpartner (deelname aan het verenigingsleven en aan teamvergaderingen, uitvoering van een permanentie) en 80% aan hun taken als Buurtactierelais (zie schema helemaal bovenaan).

Hieronder vindt u een overzicht van de achttien hostingpartners², die in twaalf gemeenten gevestigd zijn. Tot de hostingpartners behoren sociale eerstelijnsdiensten (CAW's en CGSA's), medische huizen, jeugddiensten, diensten voor senioren en verenigingen voor gezondheids promotie op gemeenschapsniveau. Deze instellingen zijn al jaren aanwezig in het betrokken gebied en vormen voor de Buurtactierelais een ankerpunt. Ze delen ook hun kennis met de Buurtactierelais over de bijzondere kenmerken van de buurt en de buurtbewoners.



² Bij sommige hostingpartners zijn meerdere Buurtactierelais ondergebracht wanneer de partner over meerdere steunpunten beschikt of vanuit een Geïntegreerde Welzijns- en Gezondheidscentrum werkzaam is. Elke Buurtactierelais dekt wel andere buurten.

Partners	Gemeenten	Wijken
CAW Wijkmaatschappelijk Werk 1030	Schaarbeek	Brabant
Episol	Schaarbeek	Collignon
CEDAS	Schaarbeek	Noord
CAW Brabantia – steunpunt CARITAS	Sint-Joost-ten-Node	Sint-Joost Centrum
Maritiem Communautair Centrum	Sint-Jans-Molenbeek	Maritiem
CAW Snijboontje	Sint-Jans-Molenbeek	Weststation
Ribaucare – CGSA Solidarité Savoir	Sint-Jans-Molenbeek	Historisch Molenbeek
CAW 'Les Amis d'Accompagner'	Koekelberg	Koekelberg
MM Medikurgem	Anderlecht	Kuregem Dauw
Les Pissenlits	Anderlecht	Kuregem Veearts en Kuregem Bara
CGSA Espace Social Télé-Service	Brussel-Stad	Anneessens
CGSA Entr'Aide des Marolles	Brussel-Stad	Marollen
Espace Culture et Développement	Brussel-Stad	Madou
CGSA Service Social Juif	Sint-Gillis	Bosnië
CAW Brabantia – steunpunt Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis	Sint-Gillis	Hallepoort
CGSA CSSBSE – steunpunten Flagey - Jacht - Boondael	Elsene – Etterbeek – Watermaal-Bosvoorde	Flagey, Malibran, Jacht, Jourdan, Universiteit, Dries en Matongé
MIRO	Vorst	Laag-Vorst, Industrie Zuid en Sint-Denijs-Neerstalle
CGSA Wolu-Services	Sint-Lambrechts-Woluwe	Hof Ten Berg en Roodebeek-Sterrenbeelden

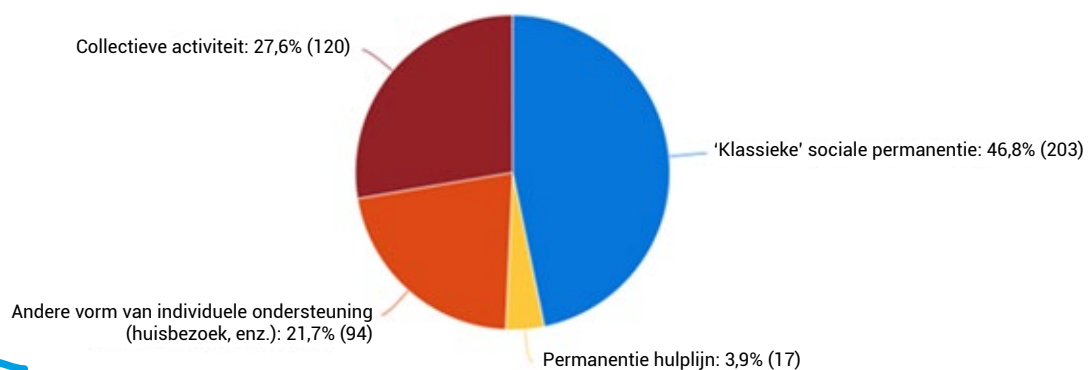
Het voordeel van samenwerken met diensten in verschillende sectoren werd al meermaals aangetoond:

- In de diversiteit van de ankerpunten voor de maatschappelijk werkers (opvangcentrum, Plan de Cohésion Sociale (PCS) of het Waalse plan voor sociale cohesie, gemeenschapsgroep, gemeenschapsruimte, sociale permanentie, sociale kruidenier, Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidscentrum, enz.). Dankzij deze uiteenlopende ankerpunten komen de Buurtactierelais in aanraking met verschillende doelgroepen en aanpakken en kunnen ze de gemeenschapsgerichte benadering van maatschappelijk werk in verschillende soorten structuren en werkmethodologieën integreren.
- In de ondersteuning en complementariteit van het werk dat met de partner wordt verricht (voortzetting van het individuele werk via een collectieve benadering, fysieke begeleiding, organisatie van contactpunten, ondersteuning van gemeenschapsinitiatieven ...). Dankzij deze complementariteit kunnen de verschillende aanpakken op elkaar worden afgestemd en sluiten zij naadloos op elkaar aan voor dezelfde doelgroep.
- In de uitwisseling van collectieve methoden voor de behandeling van maatschappelijke problematieken tussen hostingpartners en andere actoren.

Dit sectoroverschrijdende werk vereist de nodige aandacht om sectorale logica's terzijde te schuiven in het kader van methodologieën, institutionele praktijken of concurrentie wegens het gebrek aan middelen in de verschillende diensten. Er gaat nog altijd bijzondere aandacht naar de tripartiete samenwerking tussen de projectcoördinator (FBMD – werkgever), de hostingpartner en de 'gedetacheerde' werknemer.

De Buurtactierelais behouden hun autonomie, werken 'buiten de muren' – ze stappen dus zelf op de mensen af – en zetten zich samen met de buurtbewoners in voor de buurt. De deelname aan de teamvergaderingen bij de hostingpartner werd veralgemeend om de uitwisselingen tussen de Buurtactierelais en het team van de hostingpartner te stimuleren. Door aan die vergaderingen deel te nemen, verruimen de Buurtactierelais en de partner hun kennis van de problemen in de buurt, de verzoeken van de gebruikers en de sociale gewoonten. De resterende 20% wordt als volgt aangewend:

Ik heb een permanentie of andere activiteit uitgevoerd voor mijn hostingpartner



Als essentiële schakel voor de goede ontwikkeling van de opdrachten van de Buurtactierelais zorgden de hostingpartners ervoor dat ze niet zomaar in een buurt 'gedropt' worden, maar dat ze een beroep kunnen doen op de expertise van de verenigingen om een prediagnose op te maken voor elke buurt.

Tegenwoordig gebeuren de keuze en de ontwikkeling van de acties die op basis van de specifieke behoeften in elke buurt ondernomen worden, in overleg tussen de drie partijen, namelijk de Buurtactierelais, de hostingpartner en de FBMD. Dit versterkt de samenhang en de reikwijdte van de acties die in het kader van het project opgezet worden.

AFSTEMMING VAN HET BAR/BRI-CO-PROJECT OP DE BRUSSELSE INITIATIEVEN

In 2023 werd de samenwerking versterkt op verschillende territoriale niveaus en met diverse actoren.

Het BAR/BRI-Co-team en de projectcoördinator nemen deel aan tal van coördinatieruimten om het BAR/BRI-Co-project af te stemmen op andere maatregelen en initiatieven in het BHG. Dat is een essentiële voorwaarde voor de uitvoering van het project, de kwaliteit van de samenwerking en de samenhang van de verschillende instrumenten. Hoewel de Buurtactierelais en de BRI-Co's in de eerste plaats op buurtniveau werken, vertegenwoordigt het team – bestaande uit een coördinator en maatschappelijk werkers – het project en wordt er samengewerkt in een rijk en complex ecosysteem dat het project verder brengt dan het buurtniveau.

Op buurtniveau:

- Vergadering met de LWGC's en aanverwante projecten
- Steungroep voor lokale initiatieven (GWGC)
- Tripartiete vergaderingen (BAR-FBMD-HP)

Het BAR/BRI-Co-team heeft nauw samengewerkt met de LWGC's in het kader van de uitvoering van verschillende diagnoses, de opzet van verenigingoverschrijdende projecten en de verschillende vergaderingen die werden georganiseerd. Over het algemeen overlappen de werkgebieden van de LWGC's en de Buurtactierelais elkaar. De teams organiseren en nemen ook deel aan lokale bijeenkomsten rond specifieke thema's om oplossingen te vinden voor de problemen waarmee zij geconfronteerd worden (huisvesting, jeugd, digitalisering, vocht, migranten, enz.). Aan die bijeenkomsten nemen drie à vier actoren deel om een lokale actie of een interventie in het kader van een complex individueel dossier te coördineren. Als instrumenten streven de Lokale Welzijns- en Gezondheidscontracten, de Community

Health Workers (CHW), de adviseurs voor preventie en gezondheidsbescherming en de gezondheidsadviseurs gelijkaardige en vooral complementaire doelstellingen na.

Op gemeentelijk niveau:

- Deelname aan de verschillende sociale coördinaties
- Bijeenkomst met de diensten voor sociale cohesie

Het BAR/BRI-Co-team wordt regelmatig gevraagd om de instrumenten te komen voorstellen en deel te nemen aan de besprekingen tijdens de vergaderingen van de sociale coördinaties. Die bijeenkomsten leiden tot concrete samenwerkingen tussen Buurtactierelais en verenigingen of in het kader van de organisatie van BRI-Co's. Op verzoek van diensten voor sociale cohesie vonden verscheidene BRI-Co's in sociale woonwijken plaats.

Op het niveau van de zorgzones:

- Workshops rond verandering
- Vierpartijenvergaderingen tussen teams (adviseurs voor preventie en gezondheidsbescherming, gezondheidsadviseurs, CHW's en Buurtactierelais)
- Netwerken voor mentale gezondheid (Norwest, Rezone, HERMESplus en Brussel-Oost)

In 2023 werkte het BAR/BRI-Co-team mee aan workshops over verandering, de ondersteuning van de oprichting van de adviseurs voor preventie en gezondheidsbescherming (onder andere door hun teams vertrouwd te maken met de werking van de Buurtactierelais) en de organisatie van vergaderingen tussen actoren op het terrein (LWGC's, CHW's, adviseurs voor preventie en gezondheidsbescherming en gezondheidsadviseurs).

Op gewestelijk niveau:

- 'Ruimte voor maatschappelijk werkers' onder leiding van de verenigingen van de FBMD.
- ALPOS (het vroegere ALCOV), ruimte voor coördinatie tussen het kabinet, de COCOF en de GGC, BRUSANO, de adviseurs voor preventie en gezondheidsbescherming (FdMM), de gezondheidsadviseurs (Intermut), de CHW's (Intermut) en de Buurtactierelais (FBMD)
- Coördinatie van de partners van Brussels Helps Ukraine en voor tijdelijke huisvesting
- Bijeenkomsten GWGP's en Gezondheidsbevordering
- Vierpartijenvergaderingen (Buurtactierelais, CHW's, gezondheidsadviseurs en adviseurs voor preventie en gezondheidsbevordering)
- Coördinatie hostingpartners

We werden ook gevraagd om het BAR-project te komen toelichten in hogescholen (HELB Ilya Prigogine, HE2B – IESSID, Haute Ecole Robert Shuman) en we hebben deelgenomen aan verschillende manifestaties zoals Housing Action Day, Wat verborgen is zichtbaar maken en Front Anti-Expulsions.

CRISSEN: EEN KANS VOOR HET SOCIALE GEZONDHEIDSBELEID?

Sinds de oprichting van de Buurtactierelais volgen de crisissen elkaar op (Oekraïne, energiecrisis, enz.). Het BAR-project heeft bewezen dat het zich kan aanpassen aan nieuwe problematieken en kan aansluiten bij lokale acties en gewestelijke maatregelen en initiatieven, zodat de mensen – wie zij ook mogen zijn – worden geïnformeerd en begeleid naar de juiste hulp- en zorgvoorzieningen.

Door hun verankering in de betrokken buurt en hun kennis van de verenigingen en andere initiatieven zijn de Buurtactierelais in staat om:

- snel en in overleg met de lokale verenigingen te reageren in geval van een crisis;
- de kwetsbaarheden en moeilijkheden te identificeren die een crisis teweegbrengt bij de meest kwetsbare mensen;
- de structurele vragen en antwoorden die nodig zijn om de buurten beter bestand te maken tegen crisissen binnen een langetermijnperspectief te passen.

Om een voorbeeld te geven: nadat we in 2023 deelgenomen hadden aan de gewestelijke strategie voor de integratie van Oekraïners in het Brusselse sociale en gezondheidswaerfel, hebben we Oekraïense gezinnen in collectieve huisvesting verder ondersteund. We hebben thematische infosessies gegeven, meegewerkt aan het opzetten van een gemeenschapsdynamiek rond

gedeelde ruimten, sociale ondersteuning geboden in complexe situaties en af en toe opgetreden als bemiddelaar tussen de betrokken partijen.

Het interventiekader houdt rekening met externe gebeurtenissen, zodat de Buurtactierelais in crisistijd in actie kunnen komen. Deze inzetbaarheid is verankerd in het kader van de algemene doelstellingen van hun beroep. Hun inzetbaarheid moet gericht zijn, beperkt in de tijd zijn en op buurtniveau plaatsvinden en mag niet interfereren met lopende acties van de Buurtactierelais.

Dit jaar kenmerkte zich door de organisatie van vele opruimacties in bepaalde wijken. Zo was er in augustus de grote opruimactie in het Zuidstation, die een van de meest emblematische was. Ook in de Hallepoort vond in december een dergelijke 'opkuis' plaats. Sindsdien stellen we als direct gevolg daarvan een toename en veralgemening vast van de problemen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met mentale gezondheid en drugsgebruik in de omliggende buurten. Deze buurten hebben een netwerk van verenigingen ontwikkeld, dat afgestemd is op de buurtbewoners en op de moeilijkheden die deze mensen ondervinden. De geografische verplaatsing van de problemen als gevolg van dergelijke opruimacties naar buurten waar het verenigingsnetwerk niet aangepast is aan de specifieke behoeften van de buurtbewoners, zorgt ervoor dat er geen geschikte ondersteuning geboden wordt.

TOEGANG TOT RECHTEN, ÉÉN LOKET EN VERENIGINGSDORP

De toegang tot rechten staat centraal in onze activiteiten. Dit jaar hebben we deze kwestie benaderd vanuit de invalshoek van het gecentraliseerde, fysieke loket om mensen toegang te bieden tot het volledige sociale en gezondheidsaanbod in een bepaald gebied. We hebben actief deelgenomen aan verschillende initiatieven: 'Kom Je Rechten Opeisen' in Laken, de 'pop-up één loket in Anneessens'

in Brussel-Stad, de zoek met verenigingen in Elsene, het gezondheidsdorp in Kuregem en de themaloketten in Schaarbeek.

Onze verkennende deelname aan deze acties heeft ertoe geleid dat er gelijkaardige initiatieven ondernomen werden in de buurten waar de Buurtactierelais werkzaam zijn.

DE BRI-CO-WIJKATELIERS

Sinds de opstart van het BRI-Co-project in Brussel eind november 2021 werd het meermaals aangepast, zowel op strategisch als op methodologisch vlak. Deze aanpassingen werden doorgevoerd in de loop van de conjuncturele ontwikkelingen en op basis van de feedback van de betrokken actoren en de vaststellingen van de medewerkers van het project. Na een eerste jaar van experimenteren is het BRI-Co-project uitgegroeid tot een methodologisch instrument ten dienste van de mensen op het terrein, namelijk de verenigingen en de buurtbewoners.

De onzekerheid over het voortbestaan van het project (tot november 2022) heeft een rem gezet op de prospectie naar buurten en partners voor de organisatie van BRI-Co's in 2023. Eind 2022 werd dan ook een evenement georganiseerd om het BRI-Co-project samen met de partners te evalueren. Op basis van de lessen die deze evaluatie opgeleverd heeft, werd het project begin 2023 aangepast (krijtlijnen, prospectiemethode, duur van de ondersteuning van de instrumenten, voorwaarden voor samenwerking, eisen ten aanzien van de partners voor de opvolging, enz.).

In totaal werden in 2023 zeven BRI-Co's georganiseerd in Brussel. Drie daarvan werden ondernomen op verzoek van de gemeente Schaarbeek (preventiedienst en wijkcontract) om het gebruik te stimuleren van openbare en gemeenschappelijke ruimten (parken en gemeentezaal) die weinig of niet gebruikt worden door de buurtbewoners (omdat ze niet weten dat ze die ruimten kunnen gebruiken of omdat ze de ruimten vuil of ongezellig vinden). Een ander BRI-Co vond op vraag van de medewerkers van Les Equipes Populaires, Mouvement Ouvrier Chrétien (MOC) en het Steunpunt SocialEnergie van de FdSS plaats in een sociale woonwijk in Oudergem om de bewoners te ondersteunen in het kader van hun interpellatie van de sociale huisvestingsmaatschappij, onder meer in verband met de kostenafrekeningen en de levenskwaliteit in de sociale woningen. Een zesde BRI-Co werd georganiseerd in laag Sint-Joost op initiatief van actoren van de SWO Kruidtuin (Sociale Wijkontwikkeling). Een laatste BRI-Co vond tot slot plaats in de tuinwijk Mariëndaal in Neder-Over-Heembeek op initiatief van de leden van de sociale coördinatie, die een collectieve gemeenschapsdynamiek wilden stimuleren in de wijk. Meer informatie hierover is te vinden in hoofdstuk drie van dit verslag.

In het verslag gaan we ook dieper in op de acties die ondernomen worden voordat het BRI-Co zelf plaatsvindt. Enerzijds kunnen we op die manier het vooraf geleverde werk van het team meten, anderzijds maakt het duidelijk welke vele obstakels er gepaard gaan met zo'n project. Terwijl de vragen vanuit het terrein ons ertoe noopten om uit te gaan van de behoeften en verzoeken van de sociale actoren, werden we immers met een aantal problemen geconfronteerd:

- Bij de verenigingen en diensten zitten de agenda's vaak bomvol en zijn de teams onderbemand. Heel wat teams in verenigingen hadden de maanden januari en februari nodig voor hun interne organisatie (vacatures, lopende aanwervingen, enz.). Dat maakte het zeer moeilijk om vóór april-mei BRI-Co's te laten plaatsvinden.
- De sociale diensten zijn niet vertrouwd met het instrument van de BRI-Co's. Ze moeten daarvoor uit hun vaste routine stappen, en het vraagt wat tijd om daaraan te wennen. De medewerkers van de diensten vragen ons vaak om meerdere keren langs te komen voor een gesprek met collega's, de directie, potentiële partners, enz. En zo kan er veel tijd zitten tussen het eerste contact en de voorstelling van het instrument van de BRI-Co's en de uiteindelijke organisatie van het BRI-Co zelf. Ook hebben veel contactnames geen (of nog geen) resultaat opgeleverd.
- De aanvragen van BRI-Co's concentreren zich in bepaalde periodes (september-oktober), wat het logistieke aspect ingewikkelder maakt en voor extra werkdruk zorgt.

Om de legitimiteit, duurzaamheid en geloofwaardigheid van het project te garanderen, hebben we beslist om kwalitatiever samen te werken met elke partner (verenigingen, lokale besturen en buurtbewoners) en hebben we ervoor gekozen om het aantal BRI-Co's te verminderen.



INGEZETTE MIDDELEN PER OPDRACHT

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de activiteiten die de Buurtactierelais en het BRI-Co-team in alle buurten uitgevoerd hebben op basis van de vier opdrachten die zijn vastgelegd in het document met de krijtlijnen van het project, namelijk verdichting van het netwerk, individuele begeleiding, collectieve activiteiten (sensibilisering en informatie) en ondersteuning van de gemeenschapsgerichte aanpak.

Deze laatste twee opdrachten behandelen we samen, omdat het nog altijd moeilijk is om ze van elkaar te onderscheiden wegens de overlap tussen de collectieve aanpak en de gemeenschapsgerichte aanpak. Al deze opdrachten hebben wel actie op gemeenschapsniveau tot doel.

In een laatste deel gaan we specifiek in op de BRI-Co-ateliers.

VERDICHTING VAN HET NETWERK

De verdichting van het netwerk staat centraal in de opdracht van de Buurtactierelais en bestaat in het opzetten of versterken van een netwerk van partners en lokale middelen om tegemoet te komen aan de behoeften van kwetsbare bevolkingsgroepen.

Dit zijn de doelstellingen:

- De actoren in de wijk leren kennen en bij hen gekend zijn, zodat mensen vlotter toegang hebben tot het bestaande dienstenaanbod.
- De acties coördineren om op een gepaste manier tegemoet te komen aan de behoeften van mensen, om de toegang tot sociale diensten en gezondheidszorg te verbeteren en om het tekort aan middelen aan te pakken (rol van tussenschakel).
- Hun diagnose consolideren door de verschillende lokale actoren te vragen naar hun perceptie van de wijk en de huidige problemen in de wijk volgens hun structuren en begunstigden.

De opbouw van een dicht netwerk vormt het startpunt van de opdracht van de Buurtactierelais op buurtniveau.

In 2023 hebben we onze inspanningen voortgezet door onze contacten met de verschillende sociale en gezondheidsactoren in de wijken, zoals zorgverleners en sociale verenigingen, te systematiseren en op te voeren. Deze inspanningen dragen bij aan een sterk sociaal en gezondheidsnetwerk dat afgestemd is op een specifieke buurt, en verbeteren de efficiëntie en coördinatie van de ondersteuning van de gebruikers van de wijk, in nauwe samenwerking met de LWGC's en hun eigen projecten. Concreet gebeurt dat voornamelijk door de organisatie van BRI-Co's en een aantal andere gemeenschapsacties op buurtniveau (bv. 'verenigingsdorp', buurtfeesten en thematische participatieve cartografieën).

Dit netwerk bestaat uit meer dan **553 actoren** in de vorm van verenigingen, openbare instellingen, deskundigen uit de sociale, gezondheids- en onderwijssectoren, maar ook uit belangrijke buurtbewoners, handelaars (apothekers, kappers en kruideniers) en burgergroepen.

We hebben deze actoren op twee manieren ontmoet:

- Specifiek: 280 lokale actoren met uitgebreide kennis na een specifieke vergadering of straathoekwerk; met 71 van deze actoren werd een partnerschap aangegaan.
- Collectief: 273 actoren waarmee kennis werd gemaakt tijdens collectieve bijeenkomsten, zoals de deelname aan verenigingoverschrijdende vergaderingen (sociale coördinatie), de bijeenkomst met de verschillende LWGC's rond diverse thema's en de workshops rond verandering die BRUSANO georganiseerd heeft.

De actoren waarmee we samengezeten hebben, werken rond zeer uiteenlopende thema's: Kinderopvang - jeugd - schooltijd (152), fysieke gezondheid (48), werkgelegenheid/werk/opleiding/vrijwilligerswerk(47), sociale hulpbronnen (isolement - sociale banden) (36), huisvesting (30), mentale gezondheid (verzoek om psychologische en psychiatrische hulp) (25), rechten van vreemdelingen (23), vragen - administratieve procedures (20), ouderen - bejaarden (18), familiebanden (huiselijk geweld - relaties - enz.) (16), dakloosheid/noodopvang (13), voedselhulp (12), rechtspraak (12), digitale kloof: toegang tot technologie (IT-materiaal en/of internetverbinding) (10), andere³ (99).

Na deze bijeenkomsten worden de thema's en contactgegevens van de actoren verzameld en ingevoerd in een bestandenlijst waartoe het hele BAR-team toegang heeft. In sommige buurten zijn ze in kaart gebracht of maken ze deel uit van een themakompas, geïnspireerd op het initiatief van het LWGC van Schaarbeek (zie Hulpmiddelen).

Deze opbouw van een dicht netwerk weerspiegelt de gebiedsgebonden aanpak van de Buurtactierelais, die de sectorale en institutionele grenzen overstijgt. Daardoor kan er heel concreet op basis van een 'bottom-up'-benadering samengewerkt worden, gaande van de uitwisseling van nuttige informatie tot de organisatie van gecoördineerde acties in de buurten. Het is een voorwaarde voor het werken op buurtniveau en absoluut noodzakelijk om vervolgens de andere opdrachten uit te voeren.

De actoren die in het logboek opgenomen zijn, behoren tot de volgende categorieën:

Diensten voor bijstand en gezondheidszorg:

- Medische huizen
- Mentale gezondheid
- Gezinsplanning
- Thuishulp, thuiszorg, gezinshulp en huishoudhulp
- Rusthuizen (ROB's, RVT's en assistentiewoningen)
- Diensten voor hulp aan daklozen
- Opvangstructuren voor gehandicapten
- Diensten voor hulp aan drugsverslaafden

Culturele diensten:

- Culturele centra
- Verenigingen met een cultureel oogmerk
- Gemeentebibliotheken
- Diensten voor permanente educatie

Kinderopvang en schooldiensten:

- Actoren in het onderwijs (bv. CLB's en scholen)
- Actoren in de buitenschoolse opvang (huiswerkscholen, sociale promotie, kampen, enz.)
- Actoren in de kinderopvang (ONE en kinderdagverblijven)

3 'Andere' verwijst naar belangrijke buurtbewoners, handelaars (apothekers, kappers en kruideniers) en burgergroepen.

Sociale diensten:

- Algemene sociale diensten (CAW's en CGSA's)
- OCMW's
- Jeugdhulpdiensten/gerechtelijke beschermingsdiensten
- Straathoekwerkers
- Lokaal Welzijns- en Gezondheidscontract
- Sociale kruideniers
- Huurdersbond
- Dienst voor noodopvang en transitwoningen
- Verhuurders van woningen (sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren)
- Rechtsbijstand in de eerste lijn

Gemeentediensten:

- Gemeentebesturen
- Gemeentepersoneel: gemeenschapswachten

Gemeenschapsdiensten:

- Jeugthuizen en 'AMO's'
- Wijkagenten en gemeenschapswachten
- Buurthuizen

Lokale overheden:

- Politiek verkozenen
- Politiediensten

Andere diensten en organisaties:

- Ziekenfondsen
- Apotheken
- Centrum voor wetenschappelijke en methodologische ondersteuning
- Digitale inclusie
- Conflictbemiddeling
- Burgercollectieven
- Belangrijke buurtbewoners of andere aanspreekpunten (die niet werkzaam zijn in een instelling)

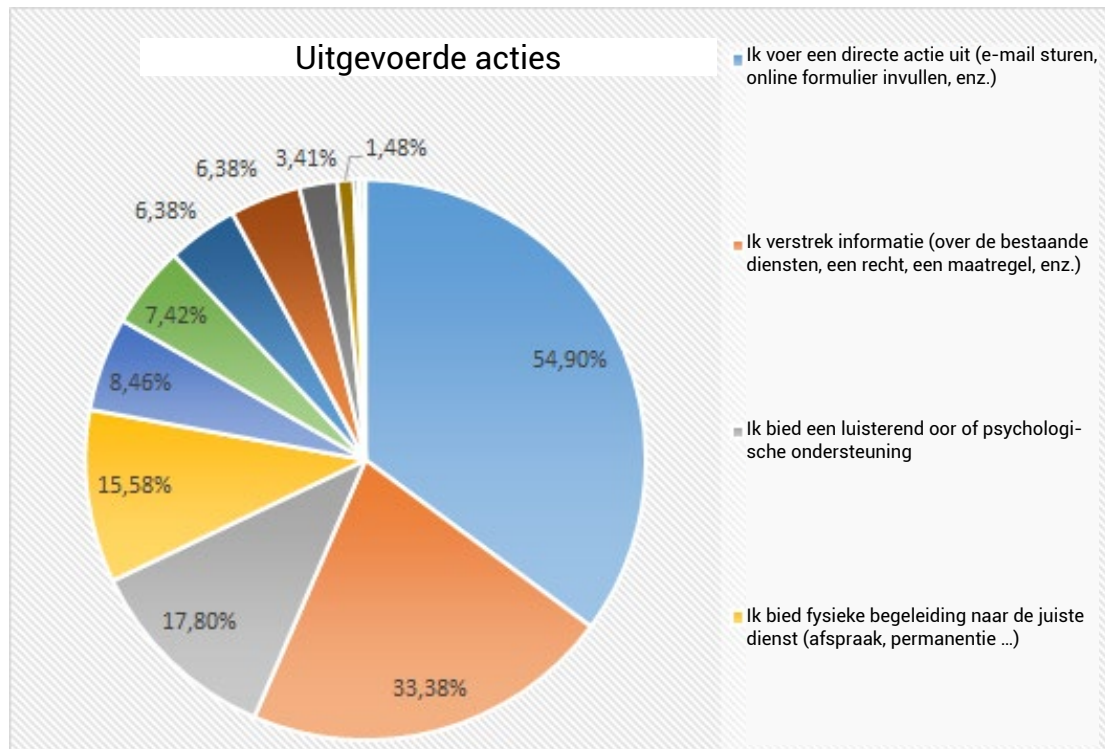
INDIVIDUELE DOORVERWIJZING

Individuele doorverwijzing impliceert in de eerste plaats goed luisteren naar de betrokkene en gerichte vragen stellen om een duidelijk beeld te hebben van wat de persoon vraagt. Het is immers belangrijk om de behoeften te identificeren en deze objectief te beschouwen, zodat een of meerdere specifieke verzoeken geformuleerd kunnen worden. Om door een Buurtactierelais te worden onthaald, moeten mensen niet aan bepaalde voorwaarden voldoen. De Buurtactierelais staan klaar om te luisteren naar ieder verzoek, iedere persoon en iedere behoefte of problematiek waarmee hun begunstigden geconfronteerd worden. Vervolgens bekijken ze hoe ze daaraan tegemoet kunnen komen.

Deze tenlasteneming gebeurt op verschillende manieren naargelang de verwachtingen en behoeften van de begunstigden, om hen zo goed mogelijk te helpen in hun situatie (binnen de grenzen van het kader van het beroep van Buurtactierelais).

De handeling van het individueel doorverwijzen kan bijgevolg beperkt zijn tot een van de volgende punten of betrekking hebben op al deze punten:

- een luisterend oor bieden (actief luisteren);
- informeren (over rechten, bestaande diensten en sociale kwesties);
- als tussenschakel optreden en mensen doorverwijzen naar de juiste diensten (hen de naam van een dienst of referentiepersoon geven, hen fysiek vergezellen naar die dienst of referentiepersoon, met hen bellen en indien mogelijk nagaan of ze goed opgevolgd worden).



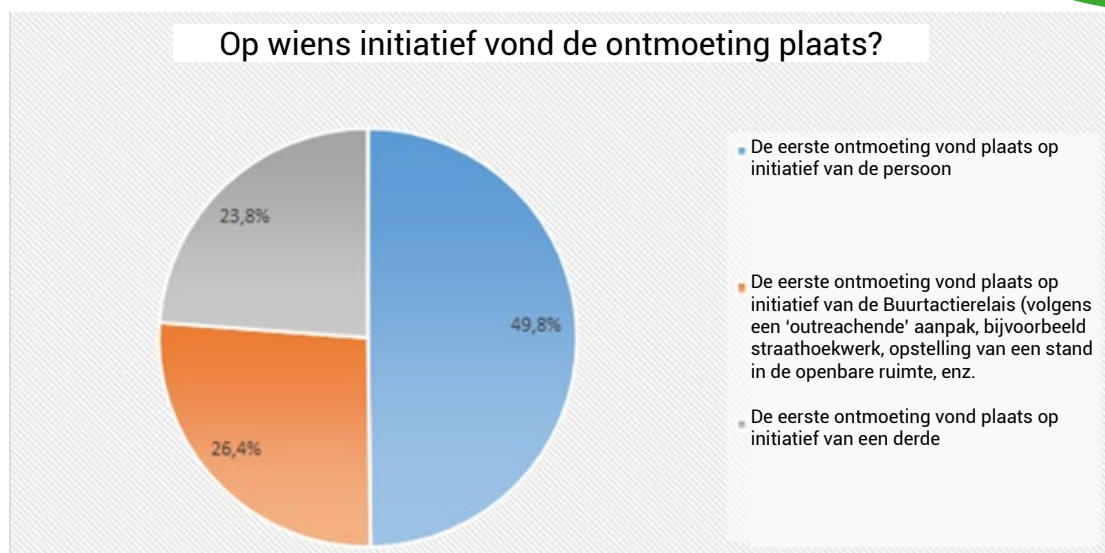
De rol van tussenschakel kan inhouden dat de Buurtactierelais voor de begunstigde een referentie-maatschappelijk assistent zoekt of de betrokkene doorverwijst naar de diensten die in lijn liggen met het geformuleerde verzoek. Als doorverwijzen niet meteen mogelijk is, kan de Buurtactierelais de persoon tijdelijk begeleiden en er tegelijk voor zorgen dat die persoon verder geholpen wordt door

een bevoegde dienst. Deze begeleiding duurt 'zo lang als nodig en zo kort mogelijk'.

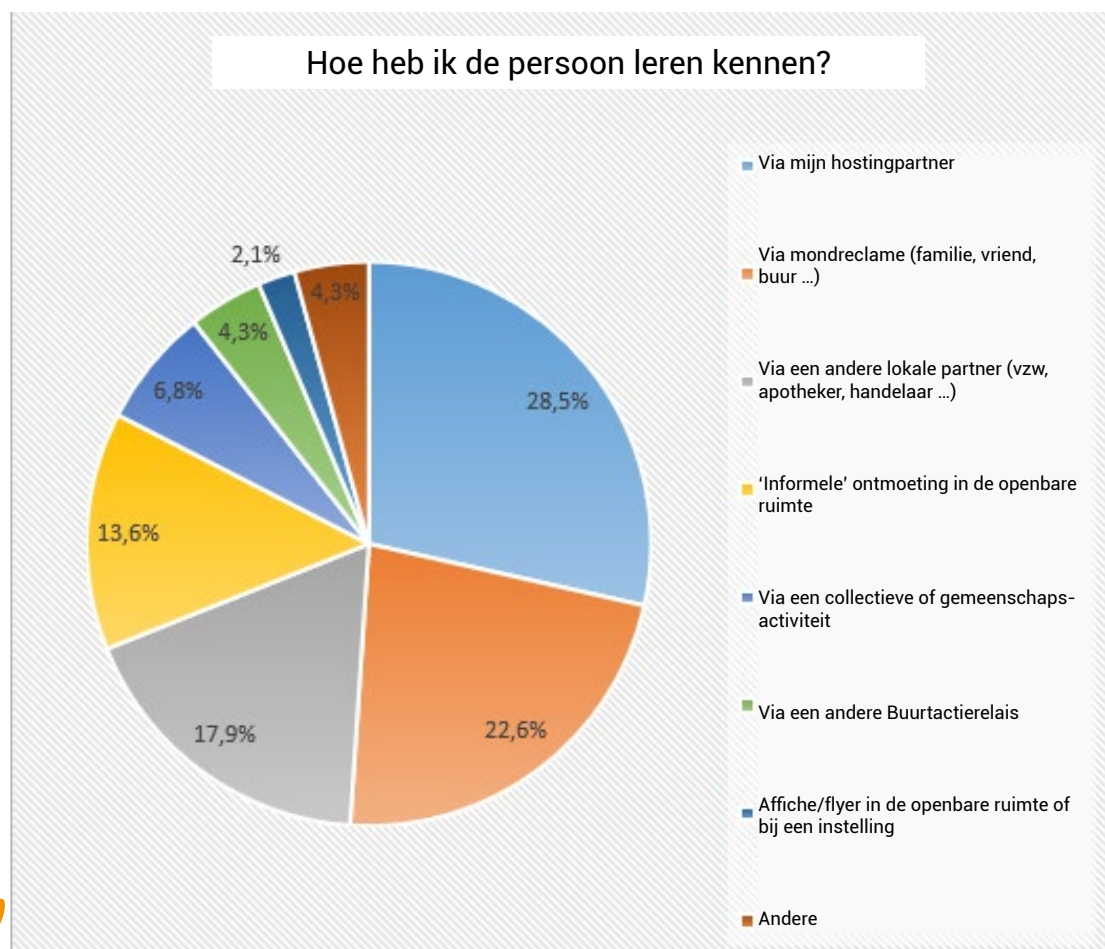
Wel houden de Buurtactierelais er rekening mee dat het belangrijk is om een vertrouwensrelatie op te bouwen met de begunstigten en dat die mensen nood kunnen hebben aan een gevoel van vertrouwen om hen verder te laten helpen door een andere dienst.

Kwantitatieve gegevens over individuele doorverwijzing:

Het team heeft in totaal **692 interventies** gecodeerd. Deze cijfers omvatten niet de 'contacten' en de mensen die werden doorverwezen of geïnformeerd tijdens collectieve activiteiten.



In ongeveer 50% van de gevallen vroegen de betrokkenen zelf om een gesprek en in 25% van de gevallen nam de Buurtactierelais het initiatief in het kader van een outreachende aanpak. Het maakt duidelijk dat de Buurtactierelais opgenomen zijn in het sociale weefsel van de buurt: steeds meer buurtbewoners weten wie ze zijn, ze krijgen erkenning van de partners en ze zijn aanwezig in de openbare ruimte om de meest kwetsbare mensen te ontmoeten. In de laatste 25% van de gevallen werd het initiatief genomen door een tussenpersoon, meestal de hostingpartner of een lokale actor. Dat bewijst meteen ook hoe relevant de samenwerking met hostingpartners is om de ondersteuning te kunnen uitbreiden, bijvoorbeeld met een fysieke tussenschakel via de Buurtactierelais. De onderstaande grafiek maakt duidelijk dat de kennismaking meestal gebeurt via een partner, meer bepaald de hostingpartner (28,5%), een andere buurtbewoner (22,6%) of een andere lokale partner (17,9%). Een belangrijke verandering ten opzichte van vorig jaar is de stijging van die laatste categorie van 6% naar 17,9%.

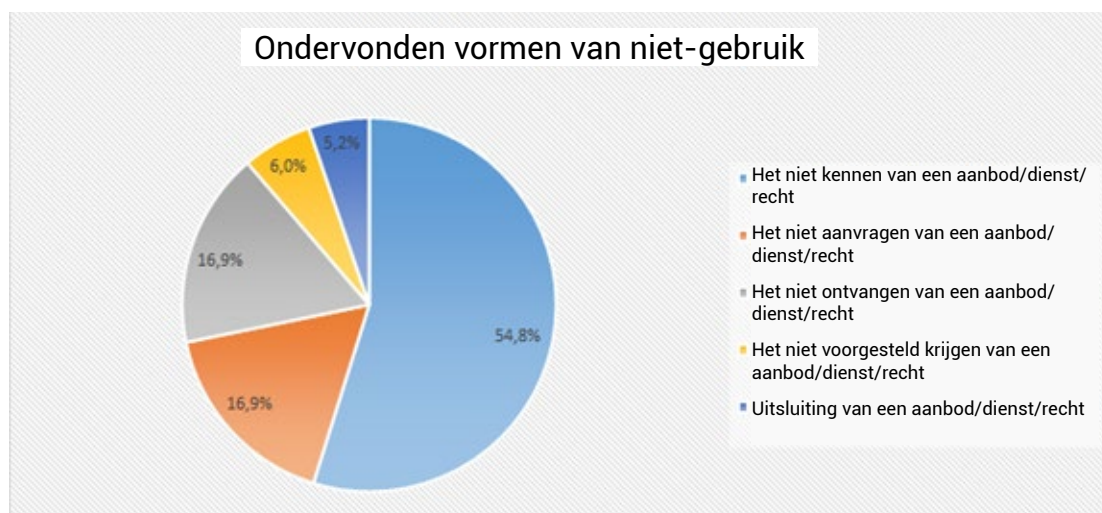


Afhankelijk van de behoefte aan vertrouwelijkheid varieert de plaats van de interventie.

Met 58,6% is het kantoor nog altijd de plaats waar het merendeel van de mensen ontvangen wordt. Heel vaak spreken de Buurtactierelais in hun kantoor af met mensen die ze in het openbaar of tijdens een collectieve activiteit hebben leren kennen. Zo kunnen ze in de best mogelijke omstandigheden een antwoord geven op hun vragen en blijft het gesprek helemaal vertrouwelijk.

Een vierde van de interventies vindt 'buiten de muren' plaats: op straat wanneer de vraag van de betrokkene het toelaat, thuis als dat nodig is, of in het kader van de fysieke begeleiding van mensen bij de verschillende procedures die ze moeten doorlopen. Deze fysieke begeleiding helpt bovendien om de obstakels voor het niet-onvangen of het niet-aanvragen van een recht te overwinnen. Door deze fysieke begeleiding, het aangaan van een dialoog en het opbouwen van een vertrouwensband treden de mensen weer in contact met de diensten en wordt hun verzoek in overweging genomen.

Tijdens elke interventie zijn de Buurtactierelais aandachtig voor de oorzaken van het niet-gebruik van rechten.



Het feit dat men niet weet dat een recht bestaat, is nog altijd de vaakst voorkomende oorzaak van niet-gebruik. De inspanningen van de Buurtactierelais om de toegang tot informatie te vergemakkelijken dankzij hun kennis van het sociale systeem en hun talenkennis zijn dus van fundamenteel belang.

Het team stelde nog andere belangrijke obstakels vast:

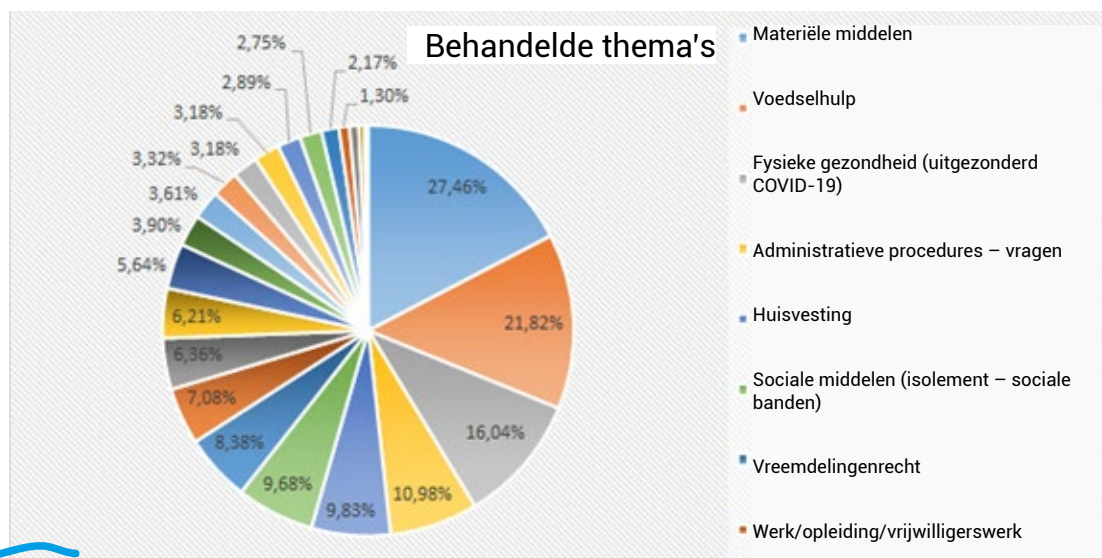
Het feit dat men een recht niet aanvraagt, kan vooral verklaard worden door de – al dan niet gegronde – angst van mensen voor het risico dat gepaard gaat met de aanvraag: risico om hun woning kwijt te raken in een ongelijke machtsverhouding met de eigenaar, om geen sociale bijstand meer te krijgen (uitsluitingscriteria van de OCMW's) of dat hun regularisatiedossier geweigerd wordt.

Het feit dat men uitgesloten wordt van een recht omdat men de taal niet beheerst, is een belangrijk obstakel dat meermaals werd

vastgesteld. Ook het tekort aan energie of middelen om lange en vaak ingewikkelde procedures op te starten, wordt genoemd.

We stellen vast dat het team met heel diverse onderwerpen te maken krijgt: de Buurtactierelais zijn generalisten op het vlak van maatschappelijk werk.

Merk echter op dat de verzoeken om materiële middelen en voedselhulp flink gestegen zijn: respectievelijk met 27,5% (5% in 2022) en met 21,8% (6% in 2022).



Individuele verzoeken kunnen aanleiding geven tot een collectieve activiteit als meerdere individuen hetzelfde probleem ondervinden. De opdrachten van de Buurtactierelais overschrijden de sectorale grenzen en zijn gericht op een breed publiek van mensen in een kwetsbare sociale situatie. Het is niet gemakkelijk om de kenmerken vast te leggen van de personen tot wie de Buurtactierelais zich richten. Op basis van de waarnemingen van de afgelopen drie jaar kunnen we echter een aantal kwetsbaarheidsfactoren bij deze mensen identificeren. De vaakst

voorkomende zijn: zwakke kennis van de officiële landstalen (taalbarrière), geen toegang tot en/of geen kennis van digitale tools (digitale kloof), sociaal isolement, beperkte gezondheidsgeletterdheid, geen verblijfspapieren, geen of zeer laag inkomen, fysieke of mentale gezondheidsproblemen, verslaving, handicap, schuldenlast, huiselijk geweld, vroegtijdig schoolverlaten, enz. Meestal gaat het om een combinatie van meerdere van deze factoren, waardoor mensen nog kwetsbaarder worden.



79,5% van de mensen die individuele ondersteuning krijgen, komt uit de wijk of een aangrenzende wijk waar de Buurtactierelais actief is. Het bewijst hoe relevant de aanpak op buurtniveau wel is.

Wanneer mensen uit verder gelegen wijken afkomstig zijn, komt dat door mond-tot-mondreclame en/of omdat ze niet herkend willen worden in hun eigen buurt. Dat is waarschijnlijk een van de beperkingen van de gebiedsgebonden aanpak.

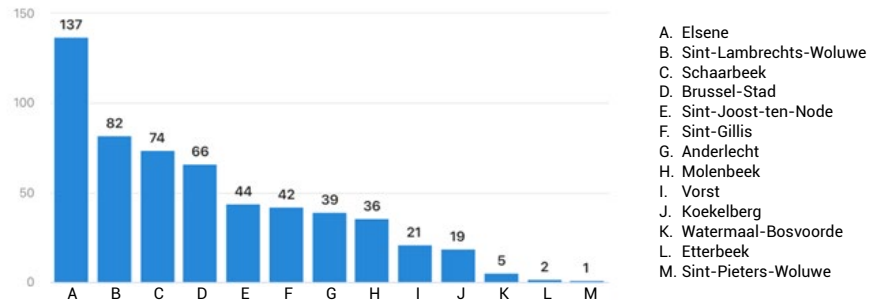
COLLECTIEVE ACTIVITEITEN (SENSIBILISERING EN INFORMATIE) EN ONDERSTEUNING VAN DE GEMEENSCHAPSGERICHTE AANPAK

Aan deze opdrachten zijn de volgende doelstellingen gekoppeld:

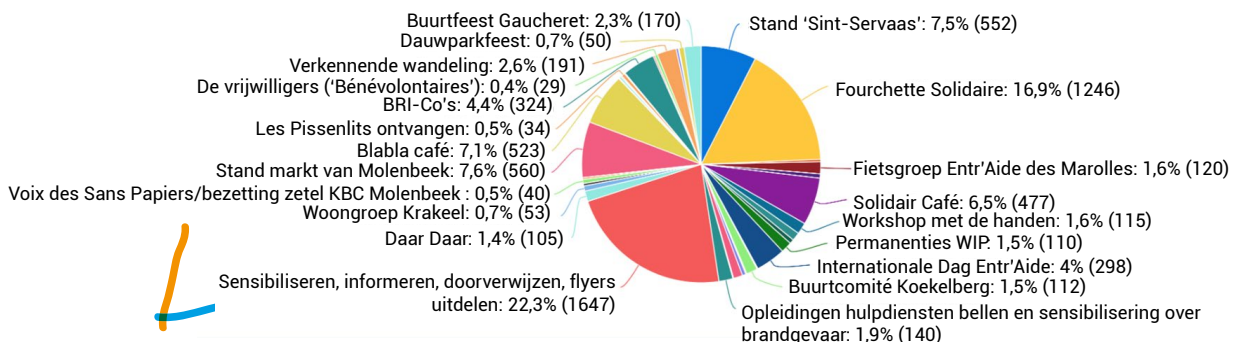
- sensibiliseren rond specifieke sociale en gezondheidskwesties op basis van een verzoek dat door de Buurtactierelais vastgesteld wordt of dat via een gewestelijk preventieprogramma aangebracht wordt;
- informeren over de beschikbare hulpmiddelen en de toegang tot sociale diensten;
- de dialoog en samenwerking stimuleren tussen de verschillende actoren in een bepaald gebied;
- de groepen ondersteunen in hun initiatieven om zich te organiseren en actie te ondernemen;
- een omgeving helpen creëren die bevorderlijk is voor de empowerment van de groepen;
- participatie aanmoedigen voor het oplossen van de problemen die ze ondervinden.

De collectieve activiteiten werden in twaalf gemeenten georganiseerd en hebben meer dan 9.000 mensen bereikt. Deze activiteiten nemen verschillende vormen aan: ze vinden plaats in de openbare ruimte en worden georganiseerd in functie van het buurtleven, speciale evenementen en op verzoek of voorstel van het team.

Verdeling van de evenementen per gemeente



Aantal deelnemers of bereikte mensen: 9009



Door de betrokkenheid van de Buurtactierelais bij deze verschillende dynamieken en de deelname aan verschillende werkgroepen (gezondheid, digitalisering, mentale gezondheid, enz.), in het bijzonder met de LWGC's, kunnen zij terugkoppelen over de verschillende situaties en behoeften in de betrokken buurten.

DE BRI-CO'S

In dit deel gaan we dieper in op de zeven BRI-Co's die in 2023 plaatsvonden. Daarnaast bespreken we ook de transversale activiteiten en de verschillende initiatieven die in 2023 werden ondernomen maar die niet tot een BRI-Co hebben geleid.

De BRI-Co's in cijfers:

- Geluisterd naar het verhaal van ongeveer 1.000 Brusselaars
- Een twintigtal vergaderingen met de lokale partners georganiseerd
- Ongeveer 1.200 maaltijden geserveerd
- Een vijftiental vergaderingen voor de opvolging van de reparatiecommissies die in 2022 waren opgestart

DE BRI-CO-ACTIVITEITEN IN 2023

Overzicht van de zeven BRI-Co's die in 2023 plaatsvonden

- BRI-Co Rasquinet, Schaarbeek, van 17 tot 19 mei
- BRI-Co Koningin-Groen, Schaarbeek, van 7 tot 10 juni
- BRI-Co Transvaal, Oudergem, van 29 tot 30 augustus
- BRI-Co Anneessens, 1000 Brussel, van 14 tot 15 september
- BRI-Co Gaucheret, Schaarbeek, van 20 tot 22 september
- BRI-Co Sint-Franciscus, Sint-Joost, van 27 tot 29 september
- BRI-Co Mariëndaal, Neder-Over-Heembeek, van 17 tot 19 oktober

Speciaal BRI-Co op 27 april over de ordonnantie 'Digitaal Brussel'

Doelstelling: de werking van verenigingen ondersteunen in de strijd tegen de ordonnantie 'Digitaal Brussel'.

Via het BRI-Co wilden we luisteren naar de vele aanwezigen om verhalen te verzamelen die de ervaringen en moeilijkheden als gevolg van de digitale kloof en de complexiteit van de administratieve procedures duidelijk maken voor mensen die niet digitaal geletterd zijn.

Met de hulp van verschillende Buurtactierelais, die in hun werk geconfronteerd worden met deze digitale kloof, konden we de verhalen van een dertigtal mensen verzamelen.

Rasquinet (Schaarbeek)

Data: van woensdag 17 mei tot vrijdag 19 mei.

Vooraf ondernomen acties:

Data	Acties
23/02	E-mailverkeer om een afspraak vast te leggen. Uiteindelijk wordt beslist dat de volgende sociale overlegvergadering afgewacht moet worden om het BRI-Co voor te stellen aan de partners.
31/03	Het project wordt voorgesteld aan het Rasquinet-collectief. De behoeften worden bepaald en er wordt bekeken hoe het BRI-Co kan helpen om aan die behoeften tegemoet te komen. Er wordt een week in mei gekozen voor de organisatie van een BRI-Co.
25/04	Bezoek ter plaatse met de logistieke medewerkers om de nodige faciliteiten te voorzien voor het BRI-Co dat zou plaatsvinden van 17 tot 19 mei.
05/05	Vergadering met Hélène Morvan van het SPP Schaarbeek om de doelstellingen van elke partner op elkaar af te stemmen, een lijst op te maken van alle nuttige informatie voor de buurtbewoners, voor de uitnodiging een tekst te schrijven waarin het initiatief toegelicht wordt, en de aanzet tot een gesprekshandleiding te geven.
8/05-10/05	Uitgebreid e-mailverkeer om ervoor te zorgen dat de gesprekshandleiding overeenstemt met de verwachtingen van de partners.
11/05	Ronddeling van de uitnodigingen in de brievenbussen van de buurtbewoners.

Context en doelstellingen: de gemeenschapszaal Rasquinet, die naast het Rasquinetpark ligt, werd in 2021 opnieuw ingericht. Verschillende verenigingen en collectieven organiseren er activiteiten. De zaal wordt echter nog altijd zeer weinig gebruikt door de buurtbewoners zelf en zou een soort van burgerruimte kunnen worden, waar de buurtbewoners problemen in de wijk bespreken en aanpakken. De doelstellingen waren dus de volgende:

- Samen met de buurtbewoners het gesprek aangaan over de gebruiksdoeleinden van de zaal en het park, om beter te begrijpen welk beeld zij hebben van de zaal en waarom ze er al dan niet gebruik van maken.
- Een dynamiek van solidariteit en uitwisseling van diensten bevorderen door te achterhalen wat de vaardigheden en behoeften van de buurtbewoners zijn.
- De buurtbewoners informeren over de geplande activiteiten in de zaal en in het Rasquinetpark.

Deelnemers: gemiddeld 150 mensen gespreid over de drie dagen.

Controlecommissie: het collectief *Faire Samen* gecoördineerd door het *Stedelijk Preventieprogramma (SPP)* van de gemeente Schaarbeek en bestaande uit verenigingen en collectieven uit de wijk (Le Pain Levé, AMOS, Bouillon de CultureS, Ciné sur Cour, Caméléon Bavard, de vzw Rasquinet, Le Potager Collectif, het kinderdagverblijf De Blauwe Planeet en de dienst Milieuraadgeving) en een buurtbewoonster.

BAR: de aanwezigen, onder andere moeders die met hun kind langskwamen, kregen informatie van de Buurtactierelais. De vragen gingen voornamelijk over kinderopvang, opleidingen en begeleiding naar werk. De Buurtactierelais verwezen hen door en ook hun taalvaardigheden kwamen van pas, want heel wat aanwezigen spraken Turks, Arabisch, Oekraïens of Bulgaars.

Reparaties: na afloop van het BRI-Co werden in het verslag aanbevelingen geformuleerd over het gebruik van de zaal en de activiteiten die er ondernomen moeten worden. Om de gevraagde activiteiten van de buurtbewoners te kunnen laten plaatsvinden en de zaal in te richten, hebben de logistieke medewerkers samengezeten met de verantwoordelijken van de zaal. Ze hebben plannen uitgestippeld en verschillende voorstellen gedaan, die resulteerden in een polyvalente ruimte en de inrichting van structuren voor tentoonstellingen dankzij de aankoop van schilderijrails.

Koningin-Groen (Schaarbeek)

Data: van woensdag 7 juni tot zaterdag 10 juni.

Vooraf ondernomen acties: in 2022 werd voor het eerst contact gelegd naar aanleiding van ons werk in de Brabantwijk. De verantwoordelijke van het wijkcontract Kleine Heuvel wilde de BRI-Co-methodiek toepassen. Toen we de bevestiging kregen dat het project verlengd zou worden, heeft een onderzoeker/medewerker weer contact opgenomen.

Data	Acties
17/03	Aan JST1030 wordt voorgesteld om een BRI-Co te organiseren in het Koningin-Groenpark.
04/04	Vergadering nr. 1 BRI-Co Koningin-Groenpark met JST 1030 en RenovaS. RenovaS lijkt het niet helemaal eens te zijn met de doelstellingen die de verantwoordelijke van het wijkcontract nastreeft. Er wordt voorgesteld om een alternatief plan uit te werken en een nieuwe vergadering in te plannen.

18/04	Vergadering nr. 2 BRI-Co Koningin-Groenpark met JST 1030 en RenovaS. De doelstellingen worden verduidelijkt en uitgebreid met de verzoeken van RenovaS. Er wordt een methodologie bepaald om de doelgroepen te bereiken. Daarnaast wordt een planning voorgesteld, maar die moet nog binnen beide organisaties worden goedgekeurd.
02/05	Vergadering nr. 3 BRI-Co Koningin-Groenpark met JST 1030 en RenovaS. Er wordt voorgesteld om een beroep te doen op Latitude Nord of Transit, zodat hun expertise ingezet kan worden voor het contact met drugsgebruikers. Er wordt samengewerkt voor de opstelling van een tekst voor de uitnodiging en voor de opzet van gezinsactiviteiten.
09/05	Vergadering nr. 4 BRI-Co Koningin-Groenpark met JST 1030 en RenovaS. De laatste vragen hebben betrekking op de logistiek, want het BRI-Co vindt plaats in het park, dat niet over een voldoende grote ruimte beschikt, en de expertise van de logistieke medewerkers is vereist om toegang tot elektriciteit en water te hebben.
01/06	Bezoek aan het park en uitdeling van de flyers.

Context en doelstellingen: het Koningin-Groenpark wordt te weinig benut, is niet zichtbaar genoeg, heeft een slechte reputatie bij vele buurtbewoners en gebruikers en beschikt over oude, beschadigde of slecht doordachte structurele elementen. In het kader van het lopende wijkcontract worden bepaalde ruimten heringericht en zal er gewerkt worden aan het gebruik van het park door de buurtbewoners. Het is een best bijzonder BRI-Co, omdat de herstellingen uitgevoerd worden door het wijkcontract Kleine Heuvel.

De doelstellingen waren de volgende:

- De buurtbewoners informeren over de geplande herinrichtingen.
- Aan de buurtbewoners vragen hoe zij het park zouden willen gebruiken en welke kleine spel- en sportinfrastructuren daarbij zouden kunnen helpen.
- De buurtbewoners die dat wensen, inschrijven voor de twee werkgroepen (welzijn en sport).

Deelnemers: ongeveer 160 mensen.

Controlecommissie: JST1030 en RenovaS (wijkcontract Kleine Heuvel), met de steun van Transit en Latitude Nord.

BAR: veel mensen hadden informatie nodig. De aanwezigen waren voornamelijk alleenstaande moeders en thuislozen. Dankzij de hulp van twee Buurtactierelais die werkzaam zijn in deze wijk konden de mensen individueel opgevolgd worden en naar de juiste structuren doorverwezen worden. Dankzij de talenkennis van de Buurtactierelais konden verschillende gesprekken in het Arabisch en het Turks vertaald worden.

Nadit BRI-Co werd een samenwerking opgezet tussen deze Buurtactierelais en de reparatiecommissie Brabant (opgericht in 2022).

Lambin/Transvaal (Oudergem)

Data: dinsdag 29 en woensdag 30 augustus.

Vooraf ondernomen acties:

Data	Acties
12/04	Bijeenkomst met Les Equipes Populaires, Mouvement Ouvrier Chrétien (MOC) en het Steunpunt SocialEnergie over een BRI-Co in een sociale woonwijk in Oudergem.
27/04	Wandeling door de buurten Lambin en Transvaal om een geschikte locatie te vinden voor het BRI-Co.
04/05	Bijeenkomst met andere verenigingen uit de wijk (CEMPA en Babel'zin) en het OCMW van Oudergem om hen te betrekken bij de organisatie van het BRI-Co.
31/05	Vergadering met alle partners. Indiening van een aanvraag bij de OVM om op het terrein zelf een zaal te mogen gebruiken.
07/06	Er werd geen gevolg gegeven aan het verzoek om een zaal te mogen gebruiken. Er wordt opnieuw een brief gestuurd om toestemming te krijgen.

Context en doelstellingen: in de wijk Lambin/Transvaal zijn heel wat sociale woningen in het beheer van de OVM 'En Bord de Soignes' te vinden. De lokale actoren hebben een algemene verarming van de bewoners van deze sociale woningen en een tekort aan voorzieningen en diensten in de buurt vastgesteld. Tijdens permanenties hebben mensen geklaagd over de facturen en huisvestingskosten en over de onduidelijkheid van de facturen.

De bedoeling was dus om met de buurtbewoners in gesprek te gaan over deze problemen, maar ook over andere onderwerpen die verband hielden met hun woning.

Deelnemers: ongeveer 150 mensen.

Controlecommissie:

- CEMPA
- Les Equipes Populaires
- MOC
- Babel'zin
- OCMW Oudergem
- Steunpunt SocialEnergie (FdSS)

Reparatiecommissie:

- Les Equipes Populaires
- MOC
- Steunpunt SocialEnergie (FdSS)

Reparaties: na het samenvatten van de verhalen van de buurtbewoners om de klachten te bundelen, vond op 18 september een nieuwe bijeenkomst plaats om een collectieve actie bij de OVM voor te bereiden, alsook de eisen die dan geformuleerd zouden worden. De verenigingen kwamen opnieuw samen op 12 oktober en 21 november om hun betoog op punt te stellen en om de collectieve actie bij de OVM op te starten. Er werd uiteindelijk een brief opgesteld waarin we verzochten om een vergadering tussen de verenigingen, de directie van de OVM en de huurders, om de eisen van de huurders te bespreken. Deze brief werd tijdens een permanentie op 4 december gedeeld met de huurders en op 6 december naar de directie van de OVM verstuurd. Het werk in het kader van dit BRI-Co wordt in 2024 voortgezet.

Anneessens (Brussel-Stad)

Data: donderdag 14 september en vrijdag 15 september.

Ondernomen acties:

Data	Acties
2022	Na de voorstelling van het BRI-Co Anneessens (dat plaatsvond in januari 2022) aan de sociale coördinatie die georganiseerd werd door het LWGC Zenne, werd in december 2022 een principeakkoord gegeven om opnieuw samen te werken. De coördinatie was geïnteresseerd in de toepassing van de BRI-Co-methodologie.
12/01	E-mailverkeer om het project van de sociale coördinatie te bespreken. De verenigingen zullen de conclusies plenair bespreken (eind januari) en er wordt ons een beslissing toegestuurd, aangezien een bepaald aantal verenigingen het project actief zullen moeten steunen.
06/02	Verschillende telefoongesprekken met iemand van BuurtWinkel en de sociale coördinatie om de voortgang en bijstellingen van het project te bespreken. Men lijkt afgestapt te zijn van het oorspronkelijke idee van een 'verenigingsdorp'.
Half maart	Ontmoeting met Bart Van de Ven (BuurtWinkel). Hij wil een groep met als naam 'PAC' (Petites Actions Concrètes) oprichten, die geïnspireerd is op het BRI-Co, en wil daarvoor graag onze hulp. E-mailverkeer.
03/04	E-mailverkeer om vooruitgang te boeken met het project, dat gedragen wordt door verschillende verenigingen in de Zennewijk. Het PAC-project, dat intussen duidelijker omlind is, wordt tijdens de volgende vergadering van de coördinatie Zenne verder toegelicht.
28/04	Vergadering tussen de verantwoordelijke onderzoeker en de PAC-groep bij BuurtWinkel. Enkele medewerkers (onder andere Bravvo) die interesse toonden, konden niet aanwezig zijn. De doelstellingen werden verduidelijkt, maar er is consensus nodig.
11/05	Vergadering met de medewerkers die niet aanwezig waren op de laatste bijeenkomst, om ervoor te zorgen dat de doelstellingen voldoen aan de verwachtingen van alle verenigingen. Bravvo is niet naar de vergadering gekomen en heeft geen verdere informatie gegeven. De aanwezige actoren zullen het project dragen en stellen data voor het BRI-Co voor. De sociale coördinatie moet ook haar goedkeuring geven.
13/06	Voorstelling van het project aan de sociale coördinatie Zenne. Er wordt voorgesteld om het BRI-Co begin september te organiseren zodat er zoveel mogelijk buurtbewoners en verenigingen aanwezig kunnen zijn.
11/07	De methodologie (en precieze planning) en de naam van het evenement worden vastgelegd ('Gala van de buurtsterren van Anneessens'). De zoektocht naar een zaal voor het gala begint.
13/07	Er vindt heel wat e-mailverkeer plaats omtrent de tekst voor de uitnodigingen en de affiches.

21/08	Eerste uitdeling van uitnodigingen in de buurt van het Anneessensplein. Ook de volgende twee dinsdagvoormiddagen worden uitnodigingen uitgedeeld. Er worden affiches opgehangen in handelszaken en in de etalages van de verenigingen in de wijk.
11/09	Ronddeling van de uitnodigingen in de brievenbussen.
14/09 en 15/09	Het BRI-Co Anneessens vindt plaats naast het lokaal van de BuurtWinkel.
19/09	Verzameling van de eerste stemmen en contactopname met de genomineerden.
20/09	De affichecampagne gaat van start om het 'Gala van de Buurtsterren van Anneessens' te promoten.
27/09	Vergadering over de praktische organisatie van het gala (logistiek, catering, enz.).

Context en doelstellingen: na het BRI-Co van januari 2022 in deze wijk werd contact gelegd tussen de lokale actoren en het team van de FdSS. De partijen beslisten om de krachten nogmaals te bundelen naar aanleiding van het voorstel om concrete acties te ondernemen in de wijk. Dat resulteerde in een project dat de drijvende krachten in de wijk in de bloemetjes zet, en dan vooral de individuele of collectieve acties van buurtbewoners om de wijk te verbeteren of te verfraaien. Met de organisatie van het 'Gala van de Buurtsterren', dat plaatsvond op zaterdag 7 oktober, kon aan meerdere doelstellingen worden tegemoetgekomen: de bestaande drijvende krachten naar waarde schatten, buurtbewoners inspireren én deze buurtbewoners laten netwerken.

Via een promotiecampagne en een BRI-Co werd aan de buurtbewoners gevraagd wie ze voor het gala zouden willen nomineren en werden zij uitgenodigd om eraan deel te nemen (via uitnodigingen met een strookje dat ze moesten invullen en bij een van de partnerverenigingen indienen). De bedoeling is enerzijds om bepaalde mensen en/of groepen, die zich inzetten voor de verbetering van de wijk, in de kijker te plaatsen. Anderzijds wil men de buurtbewoners voorstellen om na te denken over acties die ze zouden willen ondernemen, en hen informeren over de mogelijkheden die de gemeenten bieden (bijvoorbeeld burgerbegroting).

Deelnemers: ongeveer 110 mensen.

Controle-/reparatiecommissie: de groep 'Petites actions concrètes' van de Coordination Sociale de la Senne (CSS), die onder andere bestaat uit BuurtWinkel, Convivence/Samenleven en de dienst voor culturele bemiddeling van de Stad Brussel.

BAR: een Buurtactierelais, werkzaam vanuit Espace Social Télé-Service, was op beide dagen aanwezig. Via hem konden we de vragen van buurtbewoners en verschillende daklozen behandelen. Dankzij zijn eerdere ervaring bij het OCMW kon deze Buurtactierelais verschillende verzoeken op zich nemen en mensen naar de juiste diensten doorverwijzen. Daarnaast hielp hij met het opzetten van een netwerk met de partners in de wijk en het aanplakken van posters om het gala te promoten.

Reparaties: het gala vond plaats op 7 oktober (met een zestigtal deelnemers). Een dertigtal mensen die zich inzetten voor de wijk, werden toen in de bloemetjes gezet. 21 van hen waren zelf aanwezig op het gala. Ze waren zeer blij dat ze op die manier erkenning kregen en dat ze de verschillende acties die zijzelf en hun collectief ondernomen hebben onder de aandacht konden brengen. Om dit netwerk van actoren die zich inzetten voor het buurtleven samen te brengen, werd een WhatsApp-groep opgericht. Zo kunnen zij in contact blijven met elkaar en nuttige informatie uitwisselen. De sociale coördinatie heeft ook contact opgenomen met de buurtbewoners en zal het voortaan overnemen om de collectieven te mobiliseren en hen samenwerkingsmogelijkheden met de verenigingen aan te reiken.

Gaucheret (Schaarbeek)

Data: van woensdag 20 mei tot vrijdag 22 september.

Ondernomen acties:

Data	Acties
09/02	Contactopname.
18/04	Het project wordt voorgesteld aan de actoren van <i>Enfan-cité</i> . Enthousiast onthaal door de partners van het project.
15/06	Er wordt gewerkt aan de gesprekshandleiding.

Opmerking: de onderzoekster die verantwoordelijk was voor dit BRI-Co is inmiddels uit dienst getreden. We zijn er niet in geslaagd om een compleet overzicht te verkrijgen van alle vergaderingen en acties die voorafgaand aan het BRI-Co plaatsvonden.

Context en doelstellingen: dit BRI-Co werd georganiseerd in het kader van Enfan-Cité, een project dat ondernomen werd in twee wijken (Dauw/Lemmenswijk in Anderlecht en Gaucheret/Noord in Schaarbeek) en dat op basis van veldonderzoek kinderen en hun begeleiders wil aanmoedigen om gebruik te maken van de openbare buitenruimte. De bedoeling was dus om te praten over de parken en andere plaatsen die het project de buurtbewoners wil laten ontdekken, en om te polsen of ze nog vragen hadden over andere activiteiten. Het was ook een goede gelegenheid om te luisteren naar wat zij vinden van het aanbod aan sociale en gezondheidsdiensten in de wijk, in samenwerking met het SPP van Schaarbeek. Het BRI-Co vond plaats op het overdekte gedeelte van het Gaucheretplein, een plek die te weinig gebruikt wordt door de buurtbewoners omdat die geassocieerd wordt met de verkoop en het gebruik van drugs.

Deelnemers: ongeveer 250 mensen (en meer dan 300 maaltijden).

Controlecommissie:

- Medisch centrum 'Le 35'
- Gemeente Schaarbeek (SPP)
- RIEPP vzw
- Noorderzon

BAR: er waren twee Buurtactierelais, die actief zijn in de Noordwijk en in de Brabantwijk, betrokken bij de organisatie van het BRI-Co. Dankzij hun voorafgaande netwerkactiviteiten en hun betrokkenheid binnen de sociale coördinaties in Schaarbeek konden de nodige banden worden gelegd. Zij hebben heel hard gewerkt tijdens dit BRI-Co, waar de eerste dag meer dan 100 mensen kwamen opdagen: ze hebben vertaald, geluisterd naar de buurtbewoners en mensen doorverwezen naar de gepaste diensten.

Reparatiecommissie: hetzelfde als de Controlecommissie, maar dan ook met studenten en jongeren uit de wijk.

Reparaties: er werden visuele hulpmiddelen geplaatst om het aanbod sociale en gezondheidsdiensten in de buurt zichtbaarder te maken, en er werd een denkproces opgestart over het gebruik van het overdekte gedeelte. Er worden verder sociale evenementen georganiseerd onder het overdekte gedeelte. Het werk in het kader van dit BRI-Co wordt in 2024 voortgezet.



Sint-Joost

Data: van dinsdag 26 tot donderdag 28 september.

Vooraf ondernomen acties:

Data	Acties
18/01	Eerste e-mailverkeer met Wijkmaatschappelijk Werk 1030 over het voorstel om een BRI-Co te organiseren in Sint-Joost. Contactopname met PCS Kruidtuin/SIMA vzw. Voorstel om een vergadering van de SWO bij te wonen.
07/04	Deelname aan een vergadering van de SWO Kruidtuin om over het BRI-Co te praten. Beslissing om een BRI-Co te organiseren naar aanleiding van een project dat door een buurtbewoonster werd voorgesteld en dat ze willen opzetten: de migratiegeschiedenis van Sint-Joost onder de aandacht brengen. Vergadering met de lokale Buurtactierelais om hem erbij te betrekken.
17/05	Vergadering om het verzoek van de buurtbewoonster te verduidelijken en in welk opzicht het BRI-Co eraan kan tegemoetkomen, en vastleggen van de data. Aanwezigen: Buurtactierelais, Wijkmaatschappelijk Werk 1030 en PCS Kruidtuin.
13/07	Bezoek aan de locatie en vergadering met dezelfde deelnemers + een buurtbewoner-kunstenaar en een straathoekwerker van de gemeente. Verduidelijking van de doelstellingen van het BRI-Co: • Werken aan het 'wijkgeheugen' en opstarten van het project 'eerbetoon over de wijk'. • Ervoor zorgen dat er mensen komen die men niet per se tegenkomt op straat, hen opsporen. Er een evenement van maken dat een week kan duren. Een werkgroep oprichten met de buurtbewoners (verzamelen). • De verhalen van buurtbewoners bundelen. • De buurtbewoners aanmoedigen om deel te nemen aan de rest van het proces, met het oog op de organisatie van een 'geheugenweek'.
De dagen voorafgaand aan het BRI-Co	Uitdelen van flyers en van deur tot deur gaan door alle betrokken partners.

Context en doelstellingen: een buurtbewoonster sprak de medewerkers van het PSC Kruidtuin aan omdat ze haar wijk en de geschiedenis van de wijk wilde eren. De SWO heeft beslist om haar initiatief te ondersteunen door een aantal evenementen te organiseren om de verhalen van de buurtbewoners over hun wijk te verzamelen en onder de aandacht te brengen. De buurtbewoners werden hier vanaf het begin bij betrokken.

Dit BRI-Co had dus als doel om de reeks evenementen in de wijk af te trappen, verhalen over de rijke geschiedenis van de wijk te bundelen en de buurtbewoners aan te moedigen om aan de daaropvolgende evenementen deel te nemen.

Deelnemers: ongeveer 150 mensen (en circa 200 maaltijden).

Controlecommissie: SWO (Sociale Wijkontwikkeling) Kruidtuin: een netwerk van tien verenigingen in de wijk, die gemeenschapsactiviteiten in de Kruidtuinwijk organiseren. Enkele van die verenigingen zijn Wijkmaatschappelijk Werk 1030, PCS Kruidtuin (Sima vzw), het Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE) en de AMO Inser'Action.

BAR: de Buurtactierelais die actief is in deze buurt, werd vanaf het eerste contact met de sociale

coördinatie betrokken bij de organisatie van dit BRI-Co. Hij zorgde ervoor dat de gesprekken vlotter verliepen en speelde een belangrijke rol in de organisatie (logistiek, promotie en coördinatie met de verschillende verenigingen) en het verloop van het BRI-Co zelf.

Hij werkt momenteel mee aan de ateliers met de buurtbewoners die eind september 2024 zullen resulteren in een 'wijkgeheugenfestival'.

Reparaties: na het BRI-Co werd een groep van verenigingen en aanspreekpunten opgericht om een project rond het 'wijkgeheugen' op te zetten. Een eerste werkvergadering vond plaats op 23 november, gevolgd door een tweede op 12 december. Het werk in het kader van dit BRI-Co wordt in 2024 voortgezet.

Mariëndaal (Neder-over-Heembeek)

Data: van dinsdag 17 tot donderdag 19 september.

Vooraf ondernomen acties:

Data	Acties
2022	Informele gesprekken met de referent van de sociale coördinatie van Neder-over-Heembeek (OCMW Brussel) en Overleg Voedselhulp (OV) van de FdSS-FBMD over het belang van een BRI-Co in de wijk.
Februari	Contact met de referent van de sociale coördinatie, die over het BRI-Co praat tijdens een vergadering van de sociale coördinatie. Negen actoren tonen interesse in de organisatie van een BRI-Co. Er wordt een vergadering met deze negen actoren en het BRI-Co-team vastgelegd om de organisatie van het BRI-Co te bespreken.
20/04	Vergadering met de actoren van de coördinatie (OCMW, AMO NoH, Bravvo, PCS Versailles en Mariëndaal en Multijobs) om het BRI-Co-project voor te stellen en samen te bekijken aan welke doelstelling het zou kunnen voldoen en wanneer/waar het georganiseerd zou kunnen worden. Besluit om het BRI-Co in de sociale woonwijk Mariëndaal te laten plaatsvinden in de laatste week van september.
15/06	Vergadering op de locatie van het potentiële BRI-Co met AMO NoH, Bravvo, buurthuis Bruin, CPAS, PCS Mariëndaal, Comensia (OVM), Fedasil (direct naast de betrokken woonwijk) en de stadsboerderijen 'Nos Pilifs' en 'Le Début des Haricots'.
04/10	Verkennde wandeling met de maatschappelijk werker van Comensia, Nordine, PCS Mariëndaal, het OCMW en de stadsboerderij.
11/10	Uitdeling van de uitnodigingen in de wijk.

Context en doelstellingen: de lokale actoren wilden een BRI-Co organiseren in de sociale woonwijk Mariëndaal/Craetbos, waar het moeilijker is om de buurtbewoners te mobiliseren, om naar hun behoeften te luisteren. De woonwijk Mariëndaal ligt naast de stadsboerderij *Le Début des Haricots*, die er ondanks de sociale tarieven niet in slaagt om de mensen met de laagste inkomens te bereiken.

Het doel was dus om een algemene diagnose te stellen, de buurtbewoners in actie te brengen rond een gezamenlijk evenement en bij hen te peilen naar de toegang tot kwaliteitsvolle voeding.

Deelnemers: 65 mensen. De dag voordat het BRI-Co plaatsvond, werd een aanslag gepleegd op twee Zweedse supporters. Dat had een impact op het aantal deelnemers op de eerste dag van het BRI-Co. De dag nadien waren er meer buurtbewoners aanwezig.

Controle-/reparatiecommissie: AMO N-O-H, buurthuis Bruin, stadsboerderij 'Le Début des Haricots', Comensia (OVM), PCS Mariëndaal (vzw Coin des Cerises) en het OCMW van Brussel (LWGC).

Er zijn geen Buurtactierelais actief in dit gebied.

We konden rekenen op de hulp van de CHW's.

Reparaties: het BRI-Co maakte duidelijk dat er een gebrek is aan activiteiten voor de buurtbewoners en dat er te weinig over die activiteiten gecommuniceerd wordt, maar ook dat er interesse is voor een betaalbaar aanbod groenten via de korte keten. Het BRI-Co-team heeft deze vaststellingen meegedeeld aan het LWGC. De gesprekken worden voortgezet in 2024.

VERGADERINGEN VOOR DE OPVOLGING VAN DE BRI-CO'S VAN 2022

Anneessens: 17/01, het Café Politiek dat na het BRI-Co georganiseerd werd, resulteerde in een bijeenkomst-interpellatie in de Hageltoren met de schepen van de Stad Brussel.

Bizet: deelname aan de reparatiecommissie van Bizet.

Pogge: in januari werd in samenwerking met de buurtbewoners een document over het burgerinitiatief 'Scara & Beus' opgemaakt en verspreid onder de actoren in de wijk (verenigingen, culturele organisaties en gemeentelijke overheden).

Marollen:

- 28/02 & 1/03: installatie van aanplakborden voor de buurtactiviteiten in de Marollen (Pieremansstraat).
- 15/03: deelname aan een buurtfeest om de aanplakborden onder de aandacht te brengen bij de buurtbewoners.
- 23/05: installatie van het tweede deel van de reparaties: bankjes in de woonwijk Krakeel.

Peterbos:

- 16 januari: telefoongesprekken en e-mails om de vergadering na de kerstvakantie te organiseren.
- 18 januari: de verantwoordelijke voor het dossier is van job veranderd en we moeten nu wachten tot de vervanger aan de slag gaat om de reparaties in het kader van dit BRI-Co te hernemen. De geplande vergadering met alle partners moet uitgesteld worden.
- 7 juni: deelname aan 'Réseau Quartier Solidaire Peterbos', een groep die na afloop van het BRI-Co in september 2022 opgericht werd om het project voor de oprichting van een gezondheidscentrum daar voort te zetten. Ook in 2024 zullen er vergaderingen plaatsvinden, aangezien minister Van den Brandt het project 'Zorgzame Buurt Peterbos' verlengd heeft tot 2025.

Brabant: in april 2024 wordt een netheidcampagne gehouden. Tijdens de verschillende vergaderingen in 2023 met de buurtbewoners, de dienst van het SPP Schaarbeek, de Buurtactierelais en een onderzoeker-hulpverlener werd een actieplan opgesteld: nadenken over de communicatiemethode (om niet in een paternalistische houding te vervallen), het grondgebied afbakenen, in een school een wedstrijd organiseren rond het thema netheid (de tekeningen van de leerlingen werden gebruikt als illustratie op het 'netheidspakket'), vertaling in negen talen, ronddeling in brievenbussen en promotiecampagne.

TRANSVERSALE ACTIVITEITEN

Communicatie en verspreiding

- Publicatie van het Tijdschrift van het actieonderzoek (zie hoofdstuk 4).
- Voorstelling van het BRI-Co als instrument tijdens het 10e congres van de AIFRIS van 3 tot 7 juli 2023 in Parijs.
- Medewerking aan CQNA cequinousarrive.be en aan het pleitbezorgingswerk van de FdSS-FBMD.
- Medewerking aan de beurs van de ISFSC.
- Bijdrage aan het dossier van 'La Revue Nouvelle'.

Opleidingen

- Opleiding in gemeenschapswerk met de Buurtactierelais.
- Ondersteuning van de BRI-Co's TZCLD: onze houding als opleiders.

Bijeenkomsten en netwerk van verenigingen

- 14/02: samenwerking met de dienst participatie van perspective.brussels om als actor te zetelen in het expertencomité.
- 15/02: bijeenkomst met BRUSANO in het kader van het 'Ledenforum'. Vertegenwoordiger BRI-Co en BAR.
- 14/03: bijeenkomst met BRUSANO in het kader van het 'Overleg wijkproject'. Vertegenwoordiger BRI-Co en BAR.
- 21/03: voorstelling van het project aan de sociale coördinatie van de Brabantwijk.
- 22/03: voorstelling van het project aan de sociale coördinatie van Koekelberg.
- 7/04: bijeenkomst met BRUSANO in het kader van een gesprek over participatieve voorzieningen in Brussel.
- 13/04: voorstelling van het project aan de aanspreekpunten voor eenoudergezinnen.
- 25/04: voorstelling van het project aan de sociale coördinatie van de Noordwijk.
- 24/04: bijeenkomst met 'Lire et Ecrire' om een 'mini-BRI-Co' te organiseren tijdens een mobilisatie in Graaf van Vlaanderen. Verzameling van verhalen rond het thema van de digitale kloof.
- 26/04: bijeenkomst met verschillende actoren die gemeenschapsacties ondernemen en/of werken aan het GWGP (BRUSANO, adviseurs voor preventie en gezondheidsbescherming, CHW's, Buurtactierelais, enz.)
- 27/04: voorstelling en bespreking van het BRI-Co-project bij de sociale coördinatie van Jette.



ACTIES DIE NIET GELEID HEBBEN TOT EEN BRI-CO

Marollen – Brussel-Stad

Na afloop van de reparaties in het kader van een BRI-Co in de Marollen in februari 2022 nam de sociale coördinatie van de Marollen contact met ons op omtrent de organisatie van een BRI-Co over de toegang tot diensten voor alleenstaanden als onderdeel van een project binnen de 0,5-lijn, dat gefinancierd wordt door het LWGC. Een Buurtactierelais die in deze wijk werkt, is lid van het 0,5-comité.

Data	Acties
16/03	Bijeenkomst met de sociale coördinatie, die ons meer uitleg gaf over het project en graag ondersteuning wilde via de BRI-Co-methodologie. Op dit moment gaat het nog om een verkennende fase. De verantwoordelijke moet nog toestemming krijgen van de partnerverenigingen.
21/04	Bespreking van de mogelijke vorm van dit eventuele BRI-Co. De actoren uit de wijk bespreken dit onderling en komen bij ons terug wanneer ze een duidelijker beeld hebben van hun bedoelingen.
30/05	Verzoek om voorstelling van het BRI-Co als instrument en beoordeling van de relevantie van het organiseren van een BRI-Co in het kader van dit project.
14/06	Vergadering met het 0,5-comité: de data in november worden vastgelegd voor het BRI-Co en de verzoeken worden duidelijker. Een eerste versie van een vragenlijst en een actieplan worden vastgelegd.
01/09	Vergadering met de projectverantwoordelijke en de Buurtactierelais om te beginnen met de identificatie van mogelijke locaties en het oplijsten van partners die mogelijk nog in het project zullen stappen (CHW's, adviseurs voor preventie en gezondheidsbescherming van Brusano, enz.), en om te bekijken hoe gemarginaliseerde doelgroepen bereikt kunnen worden.
26/09	Bezoek aan een locatie op het Vossenplein, die eigendom is van de Grondregie.
16/10	Het BRI-Co wordt uitgesteld tot 2024, aangezien er brand uitgebroken is in het Galia-hotel, dat ooit overwogen werd. Er kan onmogelijk nog een locatie gevonden worden voor het BRI-Co in november. De besprekingen worden hervat zodra bevestigd is dat de subsidie vernieuwd wordt.

Kuregem medisch centrum Le Triangle – Anderlecht

Thema: het medisch centrum meer zichtbaarheid geven, netwerken met de actoren in de wijk en in het medisch centrum gemeenschapsactiviteiten organiseren met de buurtbewoners.

Data	Acties
18/01	Verzending van een mail om eraan te herinneren dat het BRI-Co verlengd werd.
24/01	De verantwoordelijke reageert op de mail en vraagt meer uitleg omtrent bepaalde zaken. We stellen voor om samen te zitten.
14/02	Vergadering in het medisch centrum om de vraag beter te begrijpen en de organisatorische mogelijkheden te bespreken. De Buurtactierelais die in deze wijk actief is, gaat met ons mee. In eerste instantie wil het medisch centrum in contact gebracht worden met deze Buurtactierelais.
22/02	Na de vergadering werd een lijst met potentiële partnerverenigingen opgesteld en naar de verantwoordelijke gestuurd.
1/03	Vergadering met de verantwoordelijke om de organisatie van het BRI-Co concreet te bespreken. Maar Le Triangle moet het proces tijdelijk stopzetten omdat een geschil met de eigenaar de continuïteit van de activiteiten van de structuur op losse schroeven zet. Er moeten onderhandelingen plaatsvinden en het idee van een BRI-Co wordt in de ijskast gezet. We bleven echter een antwoord geven op verschillende vragen.
30/03	In contact gebracht met Overleg Voedselhulp van de FdSS-FBMD om Le Triangle te helpen met kwesties die verband houden met voedselhulp. Heel wat patiënten bevinden zich in een kwetsbare situatie en hebben geen toegang tot betaalbare voeding.
06/04	Bevestigingsmail van Le Triangle over een overeenkomst met de eigenaar. De organisatie van een BRI-Co wordt eind april hervat.
02/05	Organisatorische vergadering met de referent. Ze heeft geen tijd gehad om te netwerken met andere mogelijke partners.

Sint-Antonius (Etterbeek)

In 2022 waren gesprekken opgestart over een eventueel BRI-Co in Sint-Antonius. Het idee van een BRI-Co werd uiteindelijk niet uitgevoerd, met de mogelijkheid om het later (2024) opnieuw te bespreken.

Data	Acties
18/01	Verzending van een mail om eraan te herinneren dat het BRI-Co verlengd werd.
23/01	Gesprek met het LWGC van Vorst en Eric-Joël (Buurtactierelais) om de relevantie van een BRI-Co te beoordelen. De timing en de context lijken niet gunstig te zijn. Het LWGC zal immers de projectoproepen voor de verenigingen lanceren en die verenigingen zullen energie (en dus een deel van hun personeel) steken in de opstelling van die projecten. Bovendien is er, ondanks de belangstelling voor het BRI-Co, geen consensus over de verzoeken.

Molenbeek – Karreveld

Thema: isolement bij ouderen in een dichtbevolkt gebied. Gezien het tekort aan verenigingen moet een netwerk van ervaringsdeskundigen opgezet worden.

Data	Acties
17/01	Nadat we in 2022 al contact met hen gehad hebben, sturen we een mail naar Accolage om te bevestigen dat het BRI-Co verlengd werd.
31/01 en 1/02	Verschillende uitwisselingen met Accolage. Het Karreveld-project staat momenteel op pauze totdat er een nieuwe medewerker aangeworven is.
Half maart	Meerdere telefoongesprekken met mevrouw Van Lil over de organisatie van een BRI-Co in Hoog Molenbeek rond vergrijzing, isolement en voedselonzekeerheid.
5/04	Vergadering met het lokale Overleg Voedselhulp van Molenbeek. Doel: samen nadenken over het belang van de organisatie van een BRI-Co in Molenbeek rond voedselonzekeerheid en eenzaamheid bij ouderen. Er was veel terughoudendheid bij een buurtbewoonster. Ze begrijpt niet dat men hier zomaar in de wijk komt aanwaaien, zonder middelen om concrete acties te ondersteunen. Maar mevrouw Van Lil en de uitbater van het sociale restaurant 'Les uns & les autres' zien er het voordeel van in. Beslissing om een vergadering te houden met Accolage, dat zich bezighoudt met sociale cohesie voor senioren.
14/04	Vergadering met de dienst participatie van de gemeente, Accolage, mevrouw Van Lil en een andere mevrouw van de Adviesraad voor Senioren. Doelen: nagaan of Accolage in het project wil stappen, de periode voor dit BRI-Co vastleggen en een perimeter bepalen om de locatie af te bakenen. Ingewikkelde vergadering. Spanningen tussen Van Lil en Accolage. Er wordt een datum vastgelegd: de Ouderenweek, in de eerste week van oktober. We moeten nog altijd andere potentieel geïnteresseerde actoren vinden + een locatie.

Apollo (Schaarbeek)

Data	Acties
12/01	Eerste contact met het SPP van Schaarbeek om het BRI-Co als instrument toe te lichten en de vraag beter te begrijpen.
26/01	Vergadering met het SPP van Schaarbeek. Aan het einde van deze vergadering werd beslist om een BRI-Co te organiseren in de sociale woonwijk Apollo in Schaarbeek, waar een gemeenschappelijk lokaal gerenoveerd werd op het gelijkvloers van de sociale woontorens.
21/02	Vergadering in Apollo, in het gemeenschappelijke lokaal, met het SPP van Schaarbeek. Bespreking van de concrete organisatie van het BRI-Co. Preciseren van de uitdagingen en doelstellingen van het BRI-Co: het gebruik van het gemeenschappelijke lokaal maar ook van de openbare ruimte voor de woontorens stimuleren.
13/03	Annulering door het SPP van Schaarbeek omdat er te weinig lokale actoren zich kunnen bezighouden met de eventuele opvolging.

Molenbeek – La Fonderie

Data	Acties
November 2022	Eerste bijeenkomst met La Fonderie. Idee van een BRI-Co om La Fonderie open te stellen voor de buurtbewoners.
Begin 2023	Telefoongesprekken met La Fonderie.
Juni	Annulering door La Fonderie omdat er eerst gewerkt moet worden aan de institutionele identiteit van La Fonderie voordat nauwkeuriger bepaald kan worden wat een BRI-Co zou kunnen opleveren.

PARTICIPATIEF ACTIEONDERZOEK

In dit deel gaan we dieper in op het actieonderzoek in het kader van het BAR/BRI-Co-project: het proces dat opgezet werd voor de Buurtactierelais en het Tijdschrift van het actieonderzoek dat focust op de BRI-Co's.

Dankzij de ondersteuning van een actieonderzoeksproces tijdens de opstart en de verdere ontwikkeling van het BAR-project konden de uitdagingen en grootste moeilijkheden van het project bepaald worden om concrete oplossingen te bieden en de algemene richting van het project bij te sturen voor de toekomst. Deze onderzoeksopdracht richtte zich in 2023 op twee pijlers:

Enerzijds was het zaak om te analyseren wat het BAR-project vraagt van de mensen die het uitvoeren en wat het in de praktijk mogelijk maakt. Deze analyse leidde tot de opstelling en publicatie van een Tijdschrift⁴ van het actieonderzoek.

Anderzijds werd dit jaar ook de balans opgemaakt van de drie jaar dat het project bestaat, om samen te werken aan eventuele aanpassingen voor de toekomst.

Dit onderzoek werd door de onderzoekscel van de FdSS-FBMD uitgevoerd in twee fasen:

- De eerste evaluatiefase vond plaats vanaf augustus 2023 via semigestructureerde interviews met zeven verantwoordelijken bij hostingpartners. Op basis daarvan werd in september een vergadering georganiseerd om samen met de instellingen de balans op te maken van de uitdagingen van het project.
- De tweede evaluatiefase werd uitgevoerd tussen oktober 2023 en januari 2024. Er werd toen een balans van de problemen van het project opgemaakt om de strategische hoofdlijnen van het project bij te sturen op basis van de reële werkomstandigheden van de Buurtactierelais.

Voor deze strategische verduidelijking werd een analytische en reflectieve aanpak gehanteerd op basis van de realiteit op het terrein. Deze aanpak is gebaseerd op de volgende elementen:

- de bestaande kwalitatieve gegevens (interviewverslagen, notities, monitoring en analyses op basis van interviews met de hostingpartners);
- de reeds opgestelde documenten voor de opvolging van het project of de monitoringschema's opgesteld door de projectcoördinator
- het 'politieke verhaal' van het project (zie toespraken over de projecten op politieke onderhandelingsplaatsen);
- de reële werkomstandigheden van de Buurtactierelais, die in de eerste plaats betrokken zijn, via reflectieve of analytische sessies over hun activiteiten en praktijken (MAG);
- de organisatie van ruimten voor collectieve analyse omtrent het project op bepaalde plaatsen.

De resultaten van dit onderzoek hebben geholpen bij de beslissing over de noodzakelijke aanpassingen voor de ontwikkeling en planning van het project in de komende jaren, rekening houdend met de verschillende crisissen die we momenteel meemaken, de komst van het GWGP en de evoluerende opdrachten die bij de opstart van het BAR-project vastgelegd werden.

Behalve deze onderzoeksactiviteiten bood de onderzoekscel ook directe ondersteuning op het terrein door buurt diagnoses uit te voeren en door wekelijks deel te nemen aan de teamvergaderingen en strategische coördinatie ruimten.

4 <https://www.fdess.be/nl/publicaties/9533/>

Dankzij deze ondersteuning konden we afstand nemen van de noodsituaties op het terrein en konden gezamenlijk de krijtlijnen bepaald worden om ervoor te zorgen dat het project duidelijk en begrijpelijk is voor de begunstigden, de partners en de Buurtactierelais zelf, en dit in elke fase van het project.

In oktober 2023 publiceerde de FBMD bovendien een tweede Tijdschrift⁵ van het actieonderzoek, dat deze keer focuste op het BRI-Co als instrument. In dit tijdschrift analyseert de FBMD de experimentele BRI-Co's die tussen november 2021 en december 2022 plaatsvonden. De aandacht gaat daarbij vooral naar het idee van burgerparticipatie. Het BRI-Co komt daaraan tegemoet met verschillende logistieke en methodologische mechanismen:

- enerzijds om te luisteren naar mensen die moeite hebben om hun stem te laten horen (door materiële, politieke, wettelijke of symbolische obstakels) en om die mensen daarbij een warm onthaal te geven;
- anderzijds om ervoor te zorgen dat er rekening gehouden wordt met wat zij zeggen, door de uitvoering van collectieve acties.

Vanuit die invalshoek willen we niet zozeer onderzoeken of het BRI-Co wel echt een participatief instrument is en in welke mate het al dan niet gesitueerd kan worden op een meer of minder adviserend of beleidsmatig continuüm. We willen veeleer aan de hand van de verscheidene BRI-Co's die in verschillende Brusselse wijken plaatsvonden, laten zien wat zo'n maatschappelijk instrument kan opleveren, zowel in de beperkte zin van het ondernemen van concrete acties als in de brede zin van het bevorderen van de burgerstem en van collectieve acties voor mensen uit milieus die ver van de politieke wereld verwijderd zijn.

Met dit onderzoek biedt het Tijdschrift stof tot nadenken voor de mensen op het terrein die activiteiten willen opzetten met gelijkaardige doelstellingen als die van het BRI-Co, door de mogelijke bijdragen ervan te onderzoeken en tegelijkertijd rekening te houden met de sociale ongelijkheden die de mogelijkheden om deel te nemen aan burgeractie kunnen belemmeren.



5 <https://www.fdss.be/nl/publicaties/gemeenschapsactie-op-wijkniveau-het-bri-co-project/>

COORDINATIE EN TEAMDYNAMIEK

In de configuratie van een project met een gedetacheerd team, hostingpartners en een werkgever heeft het coördinatieteam een heel specifieke rol om de samenhang rond het project en de cohesie binnen het team te garanderen.

Het coördinatieteam ziet er vooral op toe dat de verschillende actoren samenwerken en samen voortbouwen op basis van de realiteit op het terrein.

Hoewel een dergelijke organisatie zeer interessante perspectieven biedt voor de implementatie van een instrument op buurtniveau en de openstelling ervan voor verschillende sociale werkterreinen, vereist het ook heel wat coördinatie op verschillende fronten:

- qua ondersteuning van een team van maatschappelijk werkers met verschillende achtergronden (maatschappelijk assistenten, opvoeders, psychologisch assistent, antropologen, sociologen, enz.);
- door de diversiteit van de partners en sectorale logica's;
- en qua vertegenwoordiging van het project in het Brusselse sociale en gezondheidslandschap.

DE BAR-VOORMIDDAGEN

De BAR-voormiddagen vinden op wekelijkse basis plaats en focussen op de coördinatie van het project in zijn geheel. Er is ook aandacht voor intervisiemomenten en de opleiding van het team om de gemeenschappelijke competentiebasis te versterken. Deze voormiddagen zijn belangrijk voor de verdere opbouw van het BAR-project en voor de **samenhang van het team**. Door de vele uitwisselingen die dan plaatsvinden en de uiteenlopende vragen die worden gesteld, zijn de BAR-voormiddagen een echt laboratorium over het werk van de Buurtactierelais.

Georganiseerd in twee fasen:

1. **Transversale communicatie:** een uur lang praat het hele team tijdens een rondetafelgesprek over de laatste nieuwtjes, wordt een deel van het team opgeroepen om een specifieke maatregel te versterken, of wordt een voorstel gedaan om het project verder te ontwikkelen.
2. **Versterking van de vaardigheden:** dit onderdeel is georganiseerd in vier soorten vergaderingen, die elke week afwisselend geleid worden door het coördinatieteam. Daarbij wordt 2,5 uur gereserveerd voor:
 - **Intervisie:** door regelmatig intervisiemomenten te organiseren, kunnen de maatschappelijk werkers hun aanpak bijsturen ten aanzien van de situaties waarmee ze geconfronteerd worden. Deze intervisies hebben al geholpen om complexe situaties op het terrein uit een impasse te halen. Ze zijn cruciaal voor de opbouw van de groep en vormen een waardevolle onderzoeksbron.
 - **Opleiding:** de collectieve opleidingen maken het mogelijk om een gedeelde visie en methodologische krijtlijnen uit te werken en om met tools te leren werken die op het terrein ingezet kunnen worden. Dit jaar hebben we deelgenomen aan een opleiding van Co-incidence over gemeenschapsgericht maatschappelijk werk, een opleiding van Le Monde selon les femmes over gender, een opleiding van CIRÉ over vreemdelingenrecht en een opleiding over

de cartografische tool die ontwikkeld werd door Atelier Cartographique.

- **Praktijken en tools uitwisselen:** binnen het team worden goede praktijkvoorbeelden en tools uitgewisseld, zoals de organisatie van een activiteit, de deelname aan een conferentie en de presentatie van een hostingpartner, buurt of inspirerend initiatief. Er worden dan ook gezamenlijke acties opgezet in kleinere werkgroepen binnen het BAR-team.
- **Actieonderzoek:** de methode voor analyse in groep (MAG) wordt gehanteerd om de sterke en zwakke punten van ons instrument te achterhalen, zodat we het project kunnen aanpassen aan de situaties op het terrein.
- **Opleidingsbijeenkomst:** er wordt samengezeten met een gastvereniging die haar opdrachten toelicht en die dieper ingaat op een aanpak, een gemeenschappelijke interventiemethode of een te bespreken werkwijze in het kader van het BAR-project. Zo hebben we dit jaar op de volgende onderwerpen gewerkt:
 - Loyers Négociés vzw
 - Picol vzw, 'Kom Je Rechten Opeisen, experiment met een één loket'
 - Article 27 vzw, toegang tot het recht op cultuur
 - GGC, lezing over vaccinatie buiten COVID-19
 - Brailleliga, 'Hoe specifieke doelgroepen betrekken bij buurtinitiatieven?'
 - Project Lama, 'Welke houding aannemen tegenover drugsverslaafden?'

Deze bijeenkomsten zijn voortgekomen uit ontmoetingen op het terrein en hebben regelmatig geleid tot partnerschappen of samenwerkingen.

EEN GEMEENSCHAPPELIJKE COMPETENTIEBASIS VOOR HET TEAM OPBOUWEN

Er ging vooral aandacht naar de ontwikkeling van een gemeenschappelijke werkhouding in de wijken en een coherente aanpak voor het BAR-project, terwijl de troeven van een multidisciplinair team behouden blijven.

Aangezien de krijtlijnen van het beroep van Buurtactierelais al vastgelegd waren tijdens de werkzaamheden van het actieonderzoek in 2022, was het gemakkelijker om de gemeenschappelijke behoeften van het team te bepalen met het oog op het versterken van de mogelijkheden op het vlak van sociale actie. Dat ging gepaard met:

- collectieve bijscholing op basis van de individuele behoeften;
- het voorzien van ruimten voor kennisdeling;
- het werken in tandem door territoriale nabijheid;
- het opzetten van transversale samenwerkingsprojecten in verschillende

gebieden;

- bijzondere aandacht voor opvolging en evaluatie door het coördinatieteam.

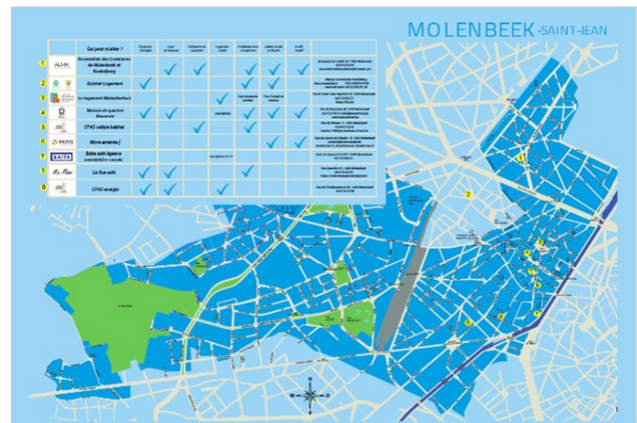
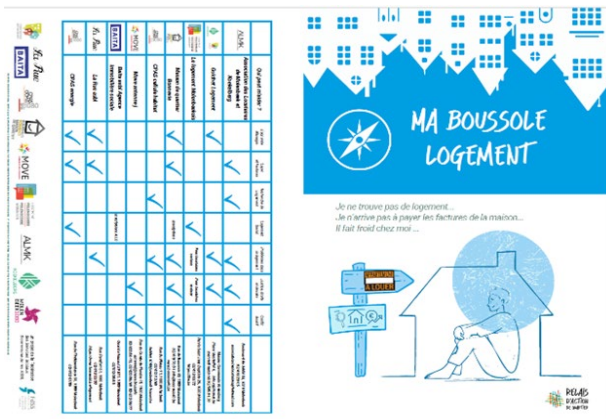
Door ervaringen uit te wisselen, experts te ontmoeten en opleidingen te volgen, is het hele team nu beter toegerust en kan het waardevolle ondersteuning bieden aan collectieve en gemeenschapsgerichte sociale acties in de wijken.

Doordat het instrument georganiseerd wordt met een gecentraliseerde coördinatie bij de FBMD en er regelmatig teamvergaderingen plaatsvinden, kan een initiatief in de ene Brusselse wijk direct bijdragen aan een initiatief in een andere Brusselse wijk, of het nu gaat om concrete gevallen die tijdens een intervisie behandeld werden, toelichtingen over uitgevoerde projecten of de uitnodiging van partners tijdens onze teamvergaderingen over een specifiek onderwerp of tijdens collectieve opleidingen.

HULPMIDDELEN EN LOGBOEK

De Buurtactierelais zijn allemaal voorzien van een laptop met een mobiele internetverbinding en een geïntegreerde identiteitskaartlezer, zodat ze een aantal procedures online kunnen uitvoeren in de openbare ruimte en op die manier de digitale kloof kunnen helpen verkleinen. Deze uitrusting is heel belangrijk in het kader van het project, want zo kunnen de Buurtactierelais autonoom actie ondernemen op straat.

De ontwikkeling van **lokale kaarten op schaal van het BAR-project en van themakompassen**. Dit instrument is niet alleen handig, maar het proces van cocreatie van een cartografisch instrument met de lokale actoren helpt ook om elkaar beter te leren kennen en geeft de actoren meer zichtbaarheid bij de buurtbewoners. We zijn opgeleid in en uitgerust met een cartografische tool waarmee we kaarten kunnen maken op basis van de vragen en behoeften op het terrein.



Dit jaar werden ook de **informaticatools** geactualiseerd, aangezien de communicatiemiddelen tot dan toe verband hielden met de pandemie: de BAR-website en het logboek.

- Op de website <https://www.raq.brussels/nl/> vinden mensen meer informatie over het project en kunnen ze op die manier gemakkelijk contact opnemen met de Buurtactierelais in een bepaalde wijk.
- We maakten en verspreidden (via de hostingpartners en de activiteiten in de openbare ruimte) twee BARAQA-kranten om in een papieren formaat mensen te informeren over de activiteiten van de

Buurtactierelais.

- Het logboek van de Buurtactierelais dient voor de opvolging van het project. Enerzijds kunnen hiermee de acties gemonitord worden en wordt het onderzoek gevoerd. Anderzijds wordt het logboek door de maatschappelijk werkers gebruikt voor de sociale opvolging op basis van hun individuele dossiers en om het overzicht te bewaren van de acties die ze ondernemen.



We hebben ook onze 'themakoffers' gediversifieerd om gemeenschapsgerichte activiteiten te ondersteunen en te ontwikkelen. Deze koffers bevatten een heleboel hulpmiddelen die gebruikt kunnen worden naargelang het type actie en de context waarin de actie plaatsvindt:

- materiaal om gemakkelijker te communiceren en contact te leggen: flyers over het project en visitekaartjes van de Buurtactierelais om de outreaching te vergemakkelijken;
- hulpmiddelen ter ondersteuning van informatie- en sensibiliseringsactiviteiten: infopakket met geactualiseerde informatie, verschillende preventiecampagnes en initiatieven (schuldbemiddeling, energie, mentale gezondheid...);
- didactisch materiaal voor activiteiten: ballonnen, touw, verf en kleurpotloden (vooral om de kinderen bezig te houden zodat de Buurtactierelais rustig met de ouders kunnen praten);
- materiaal om de Buurtactierelais meer zichtbaarheid te geven in de openbare ruimte: zeilen, vlaggen, tafelkleden en overgooiers;
- online beschikbare methodologische hulpmiddelen om de Buurtactierelais te ondersteunen en te inspireren in het kader van hun projecten.

ONDERSTEUNING VAN GEMEENSCHAPSWERK EN GEZONDHEIDSGELEETTERDHEID

In het kader van de bijscholing ter ondersteuning van de ontwikkeling van gemeenschapsactiviteiten hebben we verder begeleiding aangeboden via twee diensten voor gezondheidsbevordering en de vzw Article 27.

Na de opleiding door de vzw Repères hebben we verder ondersteuning geboden via een aantal workshops om de deelnemers vertrouwd te maken met de theoretische referentiepunten en de logica achter de gemeenschapsgerichte gezondheidsbenadering. Tijdens deze participatieve workshops kon iedereen vragen stellen over situaties die zich voordoen op het terrein, zodat we samen konden nadenken over welke houding men in zo'n situatie kan aannemen en hoe de verschillende concepten in de praktijk gebracht kunnen worden.

Ondanks de uitgebreide talenkennis van het team maken de Buurtactierelais regelmatig gebruik van de tools van de vzw Culture & Santé om een participatieve dynamiek te behouden.

Een groot struikelblok bij de organisatie van activiteiten en de mobilisatie van een groep is immers de kennis van de taal.

Sinds dit jaar maken we gebruik van een nieuwe tool op voorstel van de vzw Article 27. Aan de hand van deze tool kan een cultureel comité opgericht worden en kunnen culturele uitstappen in groep georganiseerd worden. Toegang tot cultuur is het uiteindelijke doel ervan, maar het is ook een middel dat sommige Buurtactierelais inzetten om de banden binnen een groep te versterken en om discussies over soms gevoelige onderwerpen op gang te brengen.

Die constante ondersteuning van het team is essentieel voor de kwaliteit en doeltreffendheid van het maatschappelijk werk en opdat de Buurtactierelais de nodige technische en relationele vaardigheden zouden kunnen ontwikkelen om mensen te ondersteunen met respect voor hun rechten en behoeften.

SAMENWERKING BAR - BRI-CO

Voor het tweede jaar op rij stellen we vast dat de koppeling tussen de Buurtactierelais en het instrument van de BRI-Co's de efficiëntie van het project in zijn geheel uitermate ten goede komt. Wat het beroep van Buurtactierelais zo nuttig maakt, is dat de Buurtactierelais relevante informatie kunnen verstrekken aan uiteenlopende groepen, met name aan moeders die vergezeld zijn van hun kinderen. Deze vrouwen kregen waardevolle informatie over diverse onderwerpen, zoals kinderopvang, opleidingen en begeleiding naar werk. Het BRI-Co als instrument biedt de Buurtactierelais de mogelijkheid om een gemeenschapsgerichte aanpak te ondersteunen en een groter netwerk van verenigingen uit te bouwen door hun zichtbaarheid te vergroten bij buurtbewoners die nog niet bekend zijn met hun activiteiten.

Dankzij de aanwezigheid van de Buurtactierelais hebben we directe toegang tot essentiële informatie over de wijk tijdens de organisatie van een BRI-Co. Daarnaast fungeren de Buurtactierelais als tussenpersoon en zorgen zij voor een nauwgezette individuele opvolging, waarbij ze mensen begeleiden naar de juiste structuren om aan hun specifieke behoeften te voldoen, of het nu gaat om daklozen of mensen in kwetsbare situaties. Op die manier kunnen er individuele begeleidingstrajecten opgezet worden.

De talenkennis van de Buurtactierelais is een grote troef gebleken, aangezien de begunstigden zeer uiteenlopende culturele achtergronden hebben. Dankzij hun kennis van talen zoals het Turks, Arabisch en Russisch konden de Buurtactierelais direct contact leggen met mensen van diverse origine. Daardoor werd het gemakkelijker om informatie en ervaringen uit te wisselen. Dit vermogen om over taalbarrières heen te communiceren, versterkt het sociale weefsel en zorgt voor meer wederzijds begrip binnen de gemeenschap.

De impact van de Buurtactierelais gaat verder dan individuele bijstand, zoals blijkt uit hun samenwerking met de reparatiecommissies. Door met lokale partners banden te smeden, versterken ze het sociale weefsel en vergemakkelijken ze de toegang tot aanvullende middelen. Daarnaast promoten de Buurtactierelais lokale evenementen, wat aantoont dat ze een belangrijke rol vervullen in de ondersteuning van gemeenschapsinitiatieven.

INTERVISIE VAN DE BRI-CO'S

In september 2023 vroeg de FBMD aan Réseau SI om het BRI-Co-team te ondersteunen. Het idee was om de ervaring met de BRI-Co's sinds de start van het project te analyseren en om na te denken over de verlenging en mogelijke bijsturing van het project. Réseau SI heeft het BRI-Co-team daarop ondersteuning geboden tijdens vier intervisiesessies van een halve dag.

Via deze intervisies konden verschillende aspecten (sociologisch, pragmatisch, organisatorisch, operationeel, ethisch, methodologisch, ruimtelijk en strategisch) van de uitvoering van het project gezamenlijk geëvalueerd worden. Anderzijds kon op basis

van die collectieve evaluatie een ad-hoc voorstel uitgewerkt worden om een antwoord te bieden op de geanalyseerde problemen, zodat de BRI-Co's niet alleen passen binnen de Brusselse sociale ruimte maar zodat ook de aanpak in het Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidsplan (GWGP) van het Brussels Gewest gevolgd wordt: laagdrempeligheid, kwaliteitsvol onthaal, plaatsen die verbondenheid stimuleren, uitvoering van de Lokale Welzijns- en Gezondheidscontracten, ontwikkeling van een buurtgerichte aanpak gebaseerd op gemeenschapsactie en burgerparticipatie, gezondheidsbevordering en preventie van sociale en gezondheidsrisico's.

Uit de conclusies van de intervisie blijkt dat de BRI-Co's een belangrijke hefboom voor gemeenschapsontwikkeling zijn in Brussel. Ze maken het ontstaan en de opbouw van een duurzame gemeenschapsdynamiek mogelijk, waarbij de buurtbewoners en lokale actoren betrokken worden bij de uitvoering van gezamenlijke analyses op lokaal en gewestelijk niveau en bij de opzet van gemeenschapsprojecten om de leefomstandigheden van de buurtbewoners te verbeteren, zodat iedereen een menswaardig leven kan leiden.

De BRI-Co's willen de buurtbewoners meer slagkracht geven, de lokale democratie nieuw leven inblazen op basis van hun realiteit, behoeften en mening, een politisering van de ervaringen en verhalen van de burgers mogelijk maken, de plaats van mensen in de plaatsen waar ze wonen herbekijken, hen voorzien van de nodige middelen om hun politieke stem te laten horen, de band tussen het beleid en burgers in een kwetsbare situatie herstellen en 'beschadigde wijken herstellen door wat zinvol is en wat een band vormt voor hen'.

Om dat te bereiken, beschikken de BRI-Co's over de nodige methoden en tijd. Ze zien erop toe dat het onderzoek, de dynamiek en de projecten die naar aanleiding van de BRI-Co's

opgezet worden op lange termijn gedragen worden door de belanghebbenden. Het werk in het kader van de BRI-Co's is erop gericht om de collectieve instrumenten en dynamieken te versterken, zodat een nieuwe democratische dynamiek en burgerparticipatie in het beleid bevorderd worden.

Op methodologisch vlak bouwen de BRI-Co's voort op hun ervaring en expertise en blijft de basismethode behouden (eenmalige organisatie van één, twee of drie dagen). Deze basismethode wordt echter een onderdeel van een breder methodologisch instrument, dat een grotere verscheidenheid aan methoden voor actieonderzoek en gemeenschapsontwikkeling omvat. Dit instrument met een duur van zes maanden tot een jaar heeft duurzame gemeenschapsontwikkeling als doel. Daar worden alle belanghebbenden bij betrokken zodat zij autonoom kunnen werken.

Door deze methodologische en temporele herformulering kunnen zij actief deelnemen aan lokale gemeenschapsontwikkeling en hun expertise, ervaring en competenties op het vlak van gemeenschapsontwikkeling verder ontwikkelen, terwijl one-shot formules zonder duurzame dynamiek vermeden worden. Deze herformulering zal de richting van het BRI-Co-project voor 2024 mee bepalen.

VOORUITZICHTEN VOOR 2024

De coronacrisis leidde in 2021 tot de opstart van het BAR-project. Het project moest toen focussen op twee opdrachten: enerzijds de toegang tot gezondheidszorg verbeteren door toegang tot informatie te bieden, en anderzijds nieuwe kwetsbare doelgroepen doorverwijzen naar verenigingen bij hen in de buurt voor een betere toegang tot bijstand en rechten. Om die doelstellingen te bereiken, hebben de Buurtactierelais vier opdrachten uitgevoerd: een netwerk verdichten op buurtniveau, individuele doorverwijzing garanderen, collectieve informatieve en stimulerende acties rond gezondheid opzetten en gemeenschapsacties en -projecten opzetten en ondersteunen op buurtniveau.

Gezien het driejarige bestaan van het project en de gewijzigde context (de coronacrisis maakte plaats voor andere crisissen met een grote impact op kwetsbare bevolkingsgroepen) heeft de FBMD – samen met de partners van het BAR-project – beslist om de opdracht van de Buurtactierelais bij te sturen.

Uit de constante evaluatie van het project is gebleken dat individuele ondersteuning de vaakst voorkomende vorm van bijstand is binnen maatschappelijk werk. Het is een essentieel aspect om het hoofd te kunnen bieden aan de toenemende onzekerheid en complexiteit van de toegang tot rechten. Deze werkwijze wordt echter het vaakst gehanteerd in de sociale sectoren. Door de uitgebreide administratieve ondersteuning – om mensen toegang te helpen krijgen tot hun rechten en bijstand – worden de andere vormen van maatschappelijk werk de facto terzijde geschoven. Hoewel gemeenschapswerk cruciaal is om de huidige uitdagingen aan te gaan, is het moeilijk te realiseren binnen verenigingen. Het vergt inspanningen op middellange en lange termijn om concrete resultaten op te leveren. Het effect ervan is zelden onmiddellijk merkbaar, maar is wel diepgaander en solider en draagt bij tot de heropbouw van een laagdrempelige democratie door de slagvaardigheid van de burgers op buurtniveau te herstellen. Gemeenschapswerk vereist andere expertise dan individueel maatschappelijk werk (dat steeds technischer en technocratischer wordt). Het is een werk van lange adem, waarvoor ondersteuning en een goed verankerd team nodig zijn. Gemeenschapswerk vereist een bepaalde houding – het vermogen om naar mensen toe te gaan, om mensen te mobiliseren, enz. – en het is geen sinecure om die houding alleen te ontwikkelen. Het vergt de ondersteuning van

een team voor bijscholing en uitwisselingen onder collega's, maar ook de mobilisatie van werkkrachten om acties te kunnen uitvoeren waarvoor diverse competenties nodig zijn. De structuur van het BAR-project is perfect geschikt om deze praktijk in het hele gewest uit te rollen: een gecentraliseerd team dat kan rekenen op de expertise van collega's en van de medewerkers van de FdSS-FBMD, die actief is in verschillende Brusselse wijken.

Wat de BRI-Co's betreft, heeft de intervisie eind 2023 het mogelijk gemaakt om wat afstand te nemen en de doelstellingen van dit instrument beter te bepalen. In 2024 zal het team dus verder focussen op de ondersteuning van de dynamieken die de BRI-Co's van 2023 teweeggebracht hebben, waarbij het de bedoeling is om ze regelmatig te blijven organiseren in de wijken. Deze dynamieken zijn van verschillende aard: mobilisaties van sociale huurders om hun rechten te laten gelden na het BRI-Co Transvaal, activiteiten rond de migratiegeschiedenis na het BRI-Co Sint-Joost, enz.

Het BRI-Co-team zal in 2024 ook een beperkt aantal nieuwe BRI-Co's organiseren, waarbij de prioriteit gaat naar de verzoeken van burgercollectieven en van de Buurtactierelais zelf. Op die manier staan de BRI-Co's ten dienste van gemeenschapsdynamieken met het oog op de doelstellingen van empowerment en collectieve mobilisatie die centraal staan in de opdracht van de BRI-Co's. Deze aanpak

is resoluut experimenteel. In 2024 worden er dan ook vergaderingen gepland om te kijken welke vooruitgang geboekt werd in het halen van deze doelstellingen en om eventuele aanpassingen door te voeren.

WWW.RAQ.BRUSSELS/NL

Met de steun van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie



GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE